

Mål och budget

2024-2026

Mål och budget 2024–2026 är Region Gotlands mål- och budgetdokument. Här kan du läsa om de analyser och avvägningar som ligger till grund för budgeten samt vilka politiska prioriteringar och mål som gäller för kommande år.

Innehåll

Regionstyrelsens ordförande har ordet..... 03

INLEDNING

Sammanfattning.....	04
Gotland ska utvecklas på ett hållbart sätt	05
Organisation 2022-2026	06

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Sammhällsekonomi och skatter	23
Kommunalekonomisk utjämning.....	25
Skatteintäkter och befolkning.....	26

SÅ STYRS REGION GOTLAND

Region Gotlands Styrmodell	07
Styrmodellens olika delar.....	08
God ekonomisk hushållning och regionfullmäktiges direktiv till nämnderna	09
Regionfullmäktiges prioriteringar	10
Politikerorganisationen.....	12
Regionstyrelsen	13
Tekniska nämnden	14
Miljö- och byggnämnden.....	16
Barn- och utbildningsnämnden.....	17
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	18
Socialnämnden	19
Hälso- och sjukvårdsnämnden.....	20
Region Gotlands bolag.....	21

EKONOMISK ÖVERSIKT

Drift- och investeringsbudget samt finansiering	29
Exploatering	36
Taxor och avgifter	38
Resultatplan	39
Finansplan	40
Balansplan	41
Finansförvaltningsbudget	42
Ramberäkningar 2024 per nämnd	44
Investeringsbudget 2024-2025	49
Exploateringsbudget 2024-2025	52

BILAGOR

Protokoll.....	53
Tidplan.....	77

Dokumentet innehåller följande förkortningar på nämnder och förvaltningar:

Regionstyrelsen.....	RS
Regionstyrelseförvaltningen.....	RSF
Räddningstjänst.....	RT
Miljö- och byggnämnden.....	MBN
Samhällsbyggnadsförvaltningen.....	SBF
Tekniska nämnden.....	TN
Teknikförvaltningen.....	TKF

Barn- och utbildningsnämnden.....	BUN
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	GVN
Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen.....	UAF
Socialnämnden.....	SON
Socialförvaltningen.....	SOF
Hälso- och sjukvårdsnämnden.....	HSN
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.....	HSF

Långsiktigt ansvar i en svår tid

Trots att det säkerhetspolitiska och ekonomiska läget är instabilt går det bra för Gotland på många sätt. Vi har haft en positiv befolkningsutveckling de senaste åren, hög sysselsättning, låg arbetslöshet och ökad skattekraft. Globala utmaningar får stora konsekvenser på Gotland. Det gör att vi alltid måste arbeta långsiktigt, strategiskt och agera i samspel med vår omvärld. Arbetet med den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040 sker brett i det gotländska samhället och genom samhandling ska vi nå målen i Agenda 2030. Mycket kraft läggs tillsammans med aktörer brett för att påverka förutsättningarna för Gotland som plats att bo, leva och verka på.

Globalt ser vi ett exceptionellt ekonomiskt läge. År av pandemi och Rysslands anfallskrig mot Ukraina har satt hela världen i ett nytt läge. Vi ser en inflationsutveckling som brett ut sig sedan början av 2022. Nu väntar år av svagare tillväxt.

I Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) Ekonomirapport från maj konstaterades att vi nu ser ”ett av de tuffaste lägen den kommunala och regionala ekonomin befunnit sig i där gigantiska underskott eller plågsamma nedskärningar väntar.” SKR har varit tydliga med att underskottet i sektorn går mot ca -30 miljarder 2024 om ingenting görs. Värst är läget i regionerna där samtliga räknar med underskott år 2024.

Gotland är landets i särklass minsta region samtidigt som vi är landets enda ö-region. Kombinationen är en utmaning. Dessutom är vi en region och kommun i ett, där vi tydligt ser att det regionala hälso- och sjukvårdsuppdraget riskerar tränga undan vår förmåga att vara en väl fungerande kommun. Boende på Gotland ska ha rätt till samma vård som boende i andra regioner. Det ställer särskilda krav. Vi måste ha en akutmottagning och en förlossning och med det kommer jourlinjer och verksamheter som en befolkning på ca 61 000 inte kan bära ekonomiskt. Det är samtidigt sånt vi aldrig kan välja bort. Samtidigt gör det geopolitiska säkerhetsläget att vi ställs inför helt nya krav på krisberedskap. Region Gotland har låtit analysera vad merkostnaderna kopplat till geografiskt läge är. Vi ser att vi bara för hälso- och sjukvården är underfinansierade motsvarande 275 miljoner kr per år.

Region Gotland ska ha en långsiktigt hållbar ekonomi. En långsiktig finansiell analys har tagits fram som har legat till grund för många av de avvägningar som gjorts i 2024 års budget och inför kommande år. På grund av omvärldsläget sticker åren 2023 och 2024 ut. Under förutsättning att lågkonjunk-

turen vänder och att inflationen dämpas förbättras det ekonomiska utgångsläget 2025 för att återgå till mer normala år från 2026. 2024 års budget stöttar nämnderna för de kostnadsökningar som redan föreligger, medan satsningar i form av utökningar får vänta. Det är att ta ansvar för Region Gotlands verksamheter och medarbetare och även att ta ansvar för Region Gotlands ekonomi framåt. Gotländsk välfärd ska inte urholkas trots svåra år.

Det budgeterade resultatet 2024 landar på -127 miljoner kronor. Vi möter det planerade minusresultatet med medel ur vår resultatutjämningsreserv (RUR). Vi planerar att använda en tredjedel av de medel vi har där och har 237 miljoner kronor kvar för framtiden. Det som möjliggör att kunna budgetera med negativt resultat är att Region Gotland har en stark finansiell ställning i form av stort eget kapital och god soliditet, samt att vi har haft möjlighet att sätta av pengar i resultatutjämningsreserv.

God ekonomisk hushållning innebär att styra på både kort och lång sikt där det längre generationsperspektivet är viktigare. Så här tar vi, i ett exceptionellt läge, ansvar för långsiktigt hållbar ekonomi samtidigt som vi ska fortsätta ha en välfärd av hög kvalitet.

Fotograf: Karl Melander

Meit Fohlin (S),
Regionstyrelsens ordförande

DEL 1 ► INLEDNING

SAMMANFATTNING

Mål och budget 2024-2026 är Region Gotlands mål- och budgetdokument. Här kan du läsa om de analyser och avvägningar som ligger till grund för budgeten samt vilka politiska prioriteringar och mål som gäller för kommande år.

I juni 2022 beslutades att Region Gotland ska ha en ny styrmodell från och med år 2024. Under våren 2023 arbetade nämnderna och regionstyrelsen fram förslag till prioriteringar och mål som regionfullmäktige beslutade om i juni 2023. Regionfullmäktiges prioriteringar utgår från den regionala utvecklingsstrategin och de styrandes avsiktsförklaring för mandatperioden. Med start 2024 har Region Gotland 5 prioriteringar att arbeta för.

Region Gotland ska prioritera;

- en skyndsam energi- och klimatomställning,
- ett hållbart växande Gotland,
- hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga och förebyggande insatser,
- god arbetsmiljö genom aktivt ledarskap och medarbetarskap,
- samverkan och planering av beredskapsarbetet.

Att Gotland ska utvecklas på ett hållbart sätt framgår tydligt i den regionala utvecklingsstrategin. I arbetet mot hållbarhet är prioriteringarna en viktig del. Samtliga prioriteringar bidrar till målen i Agenda 2030. Mer information om prioriteringarna finns att läsa i avsnittet om regionfullmäktiges prioriteringar på sidorna 10-11.

För 2024 har regionfullmäktige beslutat om 39 mål. Fyra av målen är koncerngemensamma och gäller flera nämnder medan övriga mål är specifika för respektive nämnd och utgår från verksamhetens uppdrag. På sidorna 12-20 finns information om varje nämnds grunduppdrag, mål, specifika uppdrag från regionfullmäktige samt nämndens drift- och investeringsbudget.

Region Gotland befinner sig, liksom alla andra regioner och de flesta kommuner, i ett exceptionellt ekonomiskt läge. Sverige befinner sig i en lågkonjunktur och det finns en betydande osäkerhet avseende utvecklingen av skatteintäkterna under planperioden. Med stigande inflation, kraftigt ökade pensionskostnader samt betydande prisökningar för varor och tjänster är även kostnaderna svåra att förutse. Den 1:a november 2023 hade Gotland 61 093 (61 167 år 2022) invånare, en minskning med 74 invånare jämfört med samma tidpunkt föregående år. Här sker ett trendbrott. Gotlands invånare har inte sjunkit sedan 2013.

Region Gotland budgeterar med ett underskott på 127 miljoner kronor 2024 vilket motsvarar ett underskott på cirka 2 procent. Resultatutjämningsreserven ska användas för att reglera underskottet. Ett budgeterat minusresultat motiveras av tillfälligt mycket höga pensionskostnader på grund av inflationen. När inflationen normaliseras kommer pensionskostnaderna att återgå till en mer normal nivå och resultatet förbättras. Förutsättningen för att underskottet inte ska bli ännu större är att alla nämnder följer sin beslutade budget, genomför effektiviseringar och att utvecklingen under året är stabil. Den ekonomiska planeringen framåt måste utgå från dagens prognoser vilket betyder att nämnderna behöver planera för fortsatt effektivisering av verksamhet och processer samt se över utbudet för att möta kostnadstrycket.

Den totala investeringsbudgeten för 2024 och 2025 är cirka 1,6 miljarder kronor. Det är en mycket hög nivå och innebär att lån kommer att behöva tas upp givet att resultatet blir i enlighet med budget. De största investeringarna som planeras är att färdigställa Alléskolan, påbörja byggandet av ett nytt badhus samt ett nytt äldreboende i Klintehamn. Det kommer också att genomföras stora VA-investeringar.

GOTLAND SKA UTVECKLAS PÅ ETT HÅLLBART SÄTT

Region Gotland skapar värde för gotlänningarna nu och i framtiden genom att ta ansvar och verka för en hållbar utveckling. Hållbar utveckling utgör kärnan i den verksamhet Region Gotland har ansvar för som kommun och region och ska genomsyra allt vi gör.

Region Gotland har tillsammans med näringsliv, föreningsliv, myndigheter, universitet och gotlänningar tagit fram en gemensam målbild för ett hållbart Gotland i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040. Den visar på den utveckling vi vill se över tid. I arbetet har Agenda 2030 och de globala målen vävts in. De globala hållbarhetsmålen är beroende av varandra och framgång behöver nås för alla mål. Region Gotland har ett ansvar för att de globala hållbarhetsmålen förverkligas och att vi når den önskvärda utvecklingen i Vårt Gotland 2040.

Mål och budget 2024-2026 pekar ut vilka prioriteringar och mål som gäller för Region Gotland i närtid. Prioriteringarna utgör regionfullmäktiges prioriteringar och är fem till antalet. Dessa gäller för Region Gotland som organisation utifrån den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040. Både prioriteringarna och målen anger vad Region Gotland ska prioritera för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland. Regionfullmäktiges prioriteringar har en direkt koppling till Region Gotlands hållbarhetsarbete och insatserna som sker inom respektive område bidrar till de globala hållbarhetsmålen.

För ett hållbart Gotland behöver vi se till att utvecklingen sker inom ramen för vad jordens resurser och ekosystem tål. Vi behöver tillgodose alla människors grundläggande behov och säkerställa de mänskliga rättigheterna.

Vi behöver en tillväxt som sker på ett balanserat sätt i nyttjandet av resurser, men också säkra att de offentliga finanserna är hållbara över tid.

Hållbarhet handlar om ansvar för kommande generationer. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. (Vårt Gotland 2040)

ORGANISATION 2022 – 2026

DEL 2 ► SÅ STYRS REGION GOTLAND

Region Gotland är en politiskt styrd organisation och styrs av politiker som valts av medborgarna. År 2022-2026 styrs Region Gotland av Socialdemokraterna och Moderaterna. Region Gotlands högsta beslutande organ är regionfullmäktige. Fullmäktige fattar beslut i frågor som är av stor vikt för regionen och dess invånare. Vart fjärde år väljer gotlänningarna vilka som ska sitta i regionfullmäktige genom att rösta i kommunvalet. Regionstyrelsen leder, samordnar och har uppsikt över regionens nämnder och bolag. För att styra

Region Gotlands verksamheter och genomföra önskad politik beslutar regionfullmäktige om prioriteringar och mål för nämnderna och bolagen. Nämnderna och bolagen ansvarar för att driva en effektiv verksamhet inom sina uppdrag utifrån lagstiftning, prioriteringar och mål, bolagsordningar, ägardirektiv, reglementen, styrdokument och ekonomiska förutsättningar.

Den politiska styrningen har styrmodellen som ett verktyg för att styra Region Gotlands verksamhet.

REGION GOTLANDS STYRMODELL

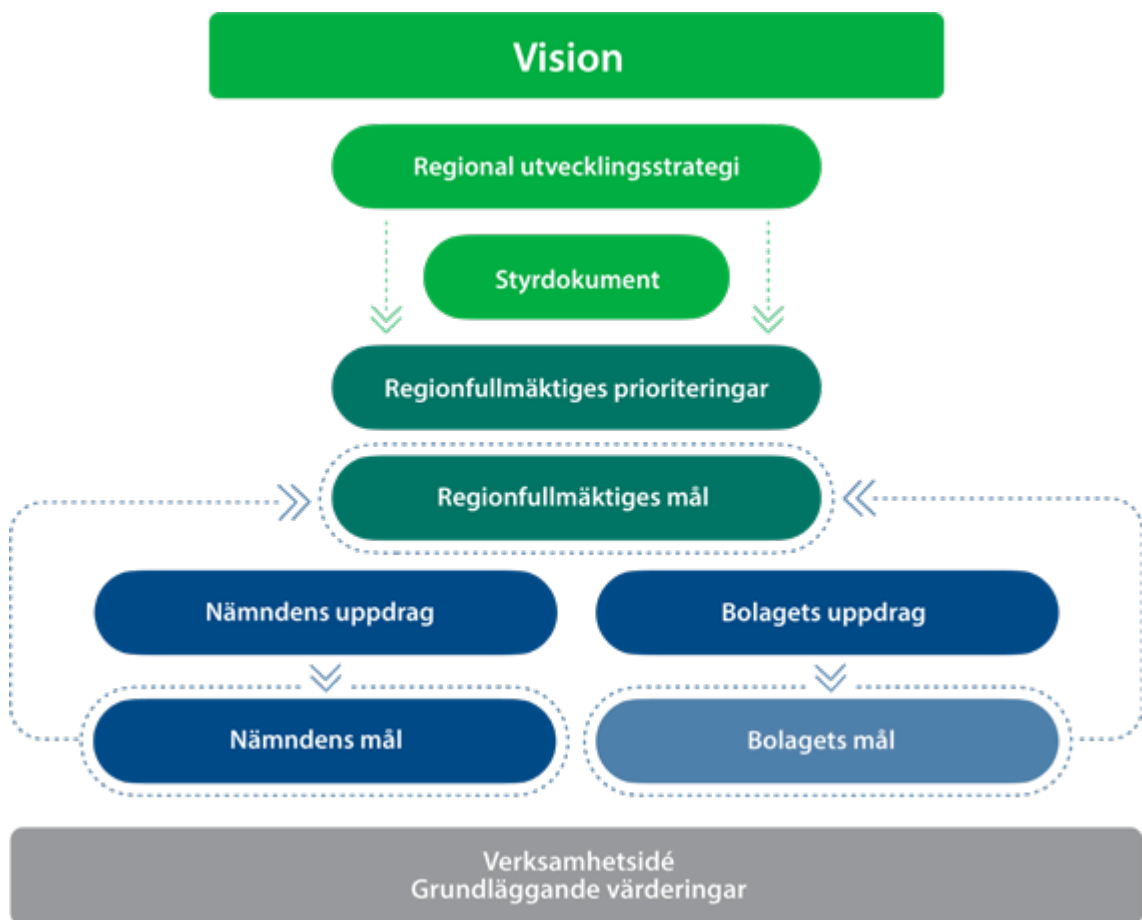

Bild på Region Gotlands styrmodell

STYRMODELLENS OLIKA DELAR

Gotland – En kreativ ö med plats för hela livet

Gotland är fyllt av livskraft och kreativitet. Här kan människor och verksamheter utvecklas och bidra till en bättre värld. Här finns närhet och plats för alla delar av livet, i alla åldrar. Så lyder Region Gotlands vision. Visionen är en ledstjärna i det vi gör och pekar ut hur vi vill att Gotland ska vara i framtiden.

Vårt Gotland 2040

Den regionala utvecklingsstrategin är det styrdokument som väger tyngst för Region Gotland. Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut riktningen för en långsiktigt hållbar utveckling, för såväl Gotland som Region Gotland, och sätter mål och prioriteringar på lång sikt. Den regionala utvecklingsstrategin engagerar och driver på utvecklingen av platsen Gotland samtidigt som den ger riktning för koncernen Region Gotland. I strategin har de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030 integrerats.

Styrdokument

Uppdraget inom Region Gotland är omfattande och komplext. I styrmodellen ingår de styrdokument som är beslutade av regionfullmäktige inom områden av väsentlig betydelse för Region Gotland och som är långsiktiga och aktiverande, det vill säga som visar hur vi vill förändra och utveckla verksamheten. Styrdokument är vägledande vid beslut och i styrning och förtydligar politiska viljeinriktningar och ambitioner eller förhållningssätt.

Regionfullmäktiges prioriteringar

Regionfullmäktiges prioriteringar är koncerngemensamma prioriteringar för att nå vision och mål i den regionala utvecklingsstrategin. Här anges vad Region Gotland ska prioritera under mandatperioden för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland.

Regionfullmäktiges mål

För att styra och prioritera fastställer regionfullmäktige mål för regionens nämnder och bolag. Nämnder och bolag har ansvar inför fullmäktige att verkställa fullmäktiges mål. Målen arbetas fram och föreslås av nämnd men beslutas av regionfullmäktige.

Nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag fastställs i reglemente och beskriver syftet med nämndens verksamhet. Regionfullmäktige kan även ge specifika uppdrag som gäller en eller flera nämnder.

Nämndens mål

Nämndens mål tydliggör politiska prioriteringar inom nämndens grunduppdrag. Målen följs upp och utvärderas årligen. Nämndens mål föreslås av nämnd och beslutas i regionfullmäktige och blir då regionfullmäktiges mål. Inom Region Gotland finns både koncerngemensamma mål och nämndspecifika mål.

Bolagets uppdrag

I bolagets uppdrag finns bolagsordning samt ägardirektiv. Här beskrivs bland annat syftet med bolagets verksamhet samt de prioriteringar regionfullmäktige vill att bolaget ska utvecklas inom.

Bolagets mål

Bolaget arbetar fram mål tillsammans med ägaren som beslutas i regionfullmäktige.

Foto: Linnéa Ronström

Gotland är en kreativ ö med plats för hela livet.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH REGION-FULLMÄKTIGES DIREKTIV TILL NÄMNDERNA

I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. God ekonomisk hushållning innebär att kommuner och regioner ska ha goda förutsättningar för att i ett mer långsiktigt perspektiv klara ekonomin och den kommunala verksamheten både i förvaltningen och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Inför 2024 har regionfullmäktige tagit beslut om nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning för Region Gotland

Den långsiktiga målbilden är att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet, ha en stabil ekonomi och en ekonomisk buffert för oförutsedda händelser. Region Gotland ska arbeta med god framförhållning för att anpassa verksamheten till samhällsförändringar och medborgarnas behov.

God ekonomisk hushållning är en förutsättning för en hållbar utveckling från ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det innebär att Region Gotland ska sträva efter att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter till goda förutsättningar för att tillgodose sina behov (generationsperspektivet). God ekonomisk hushållning innebär även att verksamhet bedrivs på ett hållbart, ansvarsfullt, kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt utifrån uppdrag och fastställda mål. God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna. De ekonomiska ramarna utgör därmed en restriktion för verksamhetens omfattning.

I riktlinjerna finns fyra finansiella mål som ligger till grund för bedömningen av god ekonomisk hushållning. Dessa är:

Årets resultat uppgår till minst 2 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Målet gäller för varje enskilt räkenskapsår och ska säkerställa att det finns marginaler för att hantera oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar samt att skapa ett kassaflöde för finansiering av investeringar.

Ett budgeterat resultat på minst två procent är en förutsättning för att kunna finansiera investeringarna i den skattefinansierade verksamheten med egna medel.

Självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet uppgår till minst 100 procent

Målet syftar till att den del av verksamheten som finansieras av skattemedel inte ska belastas av externa räntekostnader och att behovet av upplåning ska minimeras.

Självfinansieringsgraden mäts genom att kassaflödet från den löpande verksamheten sätts i relation till årets investeringar i den skattefinansierade verksamheten. Kassaflödet består i huvudsak av årets resultat plus avskrivningar och förändring av avsättningar men även andra likvidpåverkande poster tas med.

Ett värde under 100 procent innebär att regionen måste finansiera en del av investeringarna genom att ta i anspråk tidigare intjänade likvida medel eller via en ökning av skulderna.

Investeringsutgifterna kan variera mellan åren beroende på storleken av investeringsprojekt som genomförs. Om till exempel en ny skola eller ett äldreboende byggs så blir investeringsutgifterna väsentligt högre ett sådant år.

Låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Syftet med målet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna men syftet är även att begränsa risker förknippade med upplåning såsom ränterisk.

Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas

Soliditet mäter den finansiella styrkan genom att relatera eget kapital minus pensionsförpliktelsen i ansvarsförbindelsen med den totala balansomslutningen. Nyckeltalet visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Genom att analysera soliditetens utveckling ges en bild av hur den ekonomiska ställningen utvecklas över tid. Syftet med soliditetsnyckeltalet är att beskriva regionens långsiktiga betalningsförmåga. En stärkt soliditet innebär att den ekonomiska ställningen har förbättrats och ger regionen en större handlingsfrihet framåt.

Utöver finansiella mål finns även verksamhetsmål som ligger till grund för bedömningen av god ekonomisk hushållning. Dessa utgör av regionfullmäktiges mål och beslutas årligen. Målen för 2024 finns att läsa på sidorna 14-21.

Regionfullmäktiges direktiv till nämnderna

Inför 2024 har regionfullmäktige tagit beslut om direktiv till nämnderna. I riktlinjerna framgår dels att nämnderna ska verka för god ekonomisk hushållning. Det innebär att de effektiviseringskrav som finns i samband med budgetbeslutet ska genomföras och verksamheten ska bedrivas så att ekonomin är långsiktigt stabil. Vid befarad negativ avvikelse ska nämnderna agera snabbt och vidta åtgärder. Detta är synnerligen angeläget för att säkra regionens totala ekonomiska balans.

I korthet kan regionfullmäktiges direktiv sammanfattas i dessa punkter:

- Nämnderna ska bidra till regionfullmäktiges prioriteringar.
- Nämnderna ska bidra till de koncerngemensamma målen samt uppnå de nämndspecifika målen i styrmodellen.
- Nämnderna ska aktivt arbeta med verksamhetsutveckling och förändrade arbetssätt i syfte att minska kostnaderna med bibehållen kvalitet.
- Beslutade effektiviseringar och förändringar ska genomföras på ett sådant sätt så att ekonomisk stabilitet framåt säkras.
- Nämnd/förvaltningsledning ska samordnat för hela förvaltningen beakta potentialen i pensionsavgångar och naturlig rörlighet i effektiviseringsarbetet. Nämnden ska i samband med det också ta hänsyn till kommande kompetensförsörjningsbehov.
- Tillgångarna ska värdas och värdesäkras och samtliga resurser ska nyttjas på ett effektivt och hållbart sätt.

Vid konflikt mellan beslutade prioriteringar och mål och de ekonomiska resurserna är de ekonomiska resurserna överordnade. Ekonomin är den restriktion som sätter gränser för måluppfyllelsen och verksamhetens inriktning och omfattning.

REGIONFULLMÄKTIGES PRIORITERINGAR

Regionfullmäktiges prioriteringar är koncerngemensamma prioriteringar för att nå vision och mål i den regionala utvecklingsstrategin. Här anges vad Region Gotland ska prioritera för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland.

Prioriteringar baseras på de politiska ambitionerna som de styrande partierna uttryckt efter valet, bland annat genom en gemensam avsiktsförklaring. Avsiktsförklaringen har kopplats till målen i den regionala utvecklingsstrategin samt relevanta styrdokument.

Mottagare av regionfullmäktiges prioriteringar är nämnder och bolag och de ansvarar för att arbeta utifrån dessa.

Då regionfullmäktiges prioriteringar har koppling till den regionala utvecklingsstrategin finns även en direkt koppling till målen i Agenda 2030 vilket innebär att när insatser inom de utpekade prioriteringarna genomförs bidrar även insatserna till de globala hållbarhetsmålen. Vilka hållbarhetsmål som berörs framgår av respektive prioriteringsavsnitt.

**REGION GOTLAND SKA
PRIORITERA EN SKYND-
SAM ENERGI- OCH KLIMAT-
OMSTÄLLNING**

Varför är det viktigt?

Region Gotland behöver utveckla, intensifiera och bredda arbetet så att Gotland klarar energi- och klimatomställningen samt blir mer självförsörjande på energi. Att minska klimatpåverkande utsläpp är avgörande för framtiden och för att nå ett klimatneutralt Gotland 2040. Redan i dag finns effekter av klimatförändringar som påverkar Gotland, exempelvis vattenförsörjningen. Att ta ett tydligt ansvar i klimatomställningen stärker organisationens medvetenhet och beredskap för att klara kommande utmaningar. Klimatomställningen skapar arbetstillfällen och god konkurrenskraft samt stärker Gotlands attraktionskraft och bidrar till höjd beredskap.

Vart vill vi?

Gotland har minskat utsläppen av växthusgaser och stärkt motståndskraften mot klimatförändringens konsekvenser. Region Gotland har drivit på energi och klimatomställningen i det gotländska samhället – i våra verksamheter, som myndighetsutövare och som samhällsutvecklingsaktör samt blivit mer självförsörjande på energi.

**REGION GOTLAND SKA
PRIORITERA ETT HÅLLBART
VÄXANDE GOTLAND**

Varför är det viktigt?

Gotland behöver fler invånare för ökad skattekraft och för att klara kompetensförsörjningen. Då behövs fler och ett varierat utbud av bostäder som gör det möjligt att bo på hela Gotland. För att möjliggöra byggande och för att det ska vara attraktivt att bo, leva och verka över hela ön krävs att kommunikationer, teknisk försörjning, välfärd och service säkerställs och utvecklas. Idag finns många som helt står utanför bostadsmarknaden eller som har svårt att hitta bostad, dessa behöver särskilt uppmärksammas. För att Gotland ska utvecklas positivt behövs också ett lyhört samarbete mellan Region Gotland och öns näringsliv.

Vart vill vi?

Bostadsbyggandet har ökat. Visby som regioncentra liksom service- och skolorterna har utvecklats vilket ökat attraktiviteten och förbättrat möjligheten att bo, leva och verka på hela ön. Varje serviceort har en plan för utveckling och fler gotlänningar känner inflytande och ser utveckling nära där man bor. Tillgängligheten till kommersiell och offentlig service har stärkts. Region Gotlands myndighetsutövning, som skapar förutsättningar för bostadsbyggande och företagande, är snabb, smidig och rättssäker. Vidare har Region Gotland utvecklat fler vägar för att attrahera och förenkla för fler att flytta till Gotland. Inflyttningen till Gotland har ökat och kötiden för en hyresrätt via Gotlandshem har kortats. Gotland har klättrat i ranking vad gäller såväl näringslivsklimat som nöjd kundindex (NKI).

REGION GOTLAND SKA PRIORITERA HÄLSO- FRÄMJANDE ARBETE OCH UTVECKLA TIDIGA FÖRE- BYGGANDE INSATSER

Varför är det viktigt?

Att främja hälsa är klokt ur många perspektiv - för gotlänningarna, för medarbetarna och för samhällets förmåga att fortsätta kunna erbjuda välfärdstjänster av god kvalitet. Den ojämlika hälsan är fortsatt en stor utmaning liksom att utvecklingen av befolkningens hälsa varit oförändrad över lång tid eller i vissa avseenden utvecklats åt fel håll.

Vart vill vi?

Region Gotland har ett mer hälsofrämjande perspektiv i alla verksamheter. En omställning till ett hälsosystem, som främjar hälsa och förebygger sjukdom pågår. Region Gotland har utvecklat arbetet med att rusta unga för ett hållbart och hälsosamt liv. Goda förutsättningar för hälsofrämjande och förebyggande insatser har skapats. Alla gotlänningars möjlighet att leva ett mer hälsosamt liv har förbättrats och befolkningens fysiska och psykiska hälsa har stärkts. Förutsättningar och livskvalitet för personer med funktionshinder har förbättrats. Fler gotlänningar har egen försörjning och upplever sig inkluderade och delaktiga i samhället.

REGION GOTLAND SKA PRIORITERA GOD ARBETS- MILJÖ GENOM AKTIVT LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP

Varför är det viktigt?

Kompetensförsörjningen behöver säkras och organisationen ställa om för att klara uppdraget för de vi är till för. Att vara en attraktiv arbetsgivare innebär att ta tillvara medarbetarens kompetens, erfarenhet och initiativkraft, vilket är en förutsättning för att behålla och rekrytera nya medarbetare. Att Region Gotland erbjuder en god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor är avgörande för en långsiktig kompetensförsörjning.

Vart vill vi?

Region Gotland är en trygg och modig organisation som klarar förändring. Inom Region Gotland uppmuntras innovation och nytänkande och det finns goda förutsättningar för att idéer ska kunna bli verklighet. Region Gotland har medarbetare som vill stanna, utvecklas och bidra. Det är lätt att rekrytera ledare och medarbetare med rätt kompetens. Sammantaget lyckas Region Gotland leverera med god kvalitet till dem vi finns till för.

REGION GOTLAND SKA PRIORITERA SAMVERKAN OCH PLANERING AV BEREDSKAPSARBETET

Varför är det viktigt?

Ett förändrat omvärldsläge och erfarenheterna av den senaste pandemin har satt trygghet, motståndskraft och säkerhet i fokus. Gotland har som ö särskilda utmaningar och sårbarhet. Det är centralt att kunna säkerställa uthållighet och öka försörjningstryggheten. Region Gotland behöver en god beredskap för att klara våra samhällsviktiga uppdrag under normala omständigheter såväl som vid samhällsstörningar, både vid fredstida kriser och vid höjd beredskap.

Vart vill vi?

Region Gotland har god kunskap om risker och sårbarhet i de olika verksamheterna. Genom samverkan, planering och övning såväl internt och tillsammans med andra har förmågan att förbereda, förebygga, motstå och hantera samhällsstörningar stärkts. På det sättet har tryggheten och flexibiliteten ökat.

POLITIKERORGANISATIONEN

Ordförande Regionfullmäktige: Inger Harlevi (M)

Ordförande Regionstyrelsen: Meit Fohlin (S)

Ordförande Överförmyndarnämnden: Susanne Lindström (S)

Ordförande Patientnämnden: Jessica Palmgren (S)

Ordförande Valnämnden: Eleonore Hemström (S)

Revisionens ordförande: Barbro Hejdenberg - Ronsten (C)

Överförmyndarnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Överförmyndarnämndens uppdrag är att hjälpa invånare i behov av god man eller förvaltare samt ansvara för tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning.

Nämndens mål

- Andelen årsredovisningar som behöver kompletteras ska vara högst 40 procent under 2024
- Antalet digitalt inlämnade års- eller sluträkningar ska öka med minst 20 under 2024
- Antalet nya ställföreträdare som inte har anknytning till sin huvudman, ska öka under 2024

Patientnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att hjälpa och stödja den som vill framföra synpunkter eller klagomål på hälso- och sjukvård, tandvård samt medicinsk vård på särskilda boenden.

Nämndens mål

- Patientnämnden ska medverka i minst 5 samverkansmöten med berörda vårdgivare årligen under perioden 2024-2025

Valnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att genomföra val på Gotland enligt bestämmelser i regeringsformen, vallagen och annan relevant lagstiftning.

POLITIKERORGANISATIONENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2023	34 698
Justering enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräkningsnetto	0
Ramtillskott	1 475
Övriga förändringar/ramjusteringar	0
Personalkostnadskompensation	981
Beslutad driftbudgetram 2024	37 154

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Regionfullmäktige	0	4 634	4 634
Regionstyrelse	0	15 341	15 341
Revision	0	4 333	4 333
Valnämnd	-1 400	2 992	1 592
Överförmyndarnämnd	0	9 221	9 221
Patientnämnd	0	2 033	2 033
Summa	-1 400	38 554	37 154

REGIONSTYRELSEN

Ordförande: Meit Fohlin (S)

Regionstyrelseförvaltningen

Regiondirektör och förvaltningschef: Stefan Hollmark

Samhällsbyggnadsförvaltningen/räddningstjänst

Förvaltningschef: Lise Langseth

NÄMNDENS UPPDRAG

Regionstyrelseförvaltningen stödjer regionstyrelsen, via regiondirektören, i arbetet med att ha uppsikt och helhetsansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Syftet är att vara en drivande och sammanhållande kraft som skapar värde och nytta för hela Region Gotland och för platsen Gotland samt att ge goda förutsättningar för kvalitetssäkrade och hållbara politiska beslut. Förvaltningens verksamhet omfattar sex huvudområden;

- styrning, uppföljning och samordnat stöd inom HR, ekonomi, upphandling, digitalisering, kommunikation, informationsförvaltning och kvalitet
- regional utveckling
- beredskap och säkerhetsskydd
- kansliverksamhet
- kultur- och fritidsverksamhet
- samordnad måltidsverksamhet

Nämnden ansvarar även för att förebygga bränder och andra olyckor samt vid behov utföra akuta skadebegränsande insatser för att säkerställa ett bra skydd mot samhällsstörningar på Gotland.

Nämndens mål

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdkundindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än rikssnittet år 2027
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1000 till mandatperiodens slut
- Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027
- Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen och med totalt 25 procent under perioden 2024-2027

- Under perioden 2024-2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka årligen. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent
- Andelen nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhetssäkrade ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027
- Samtliga individer i akut behov av hjälp ska nås av räddningstjänsten inom 30 minuter
- Andelen individer i akut behov av hjälp som nås av räddningstjänsten inom 15 minuter ska årligen uppgå till 60 procent
- Räddningstjänstens tillsynstillfällen av publika lokaler och övriga verksamheter uppgår till 200/år, under perioden 2024-2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag är beslutade av regionfullmäktige och ska avrapporteras under verksamhetsår 2024 eller senare.

Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med övriga nämnder ta fram ett internt program för hållbar utveckling i Region Gotland, med regionstyrelsen som sammanhållande nämnd. (RF 2022-06-20, §93) RS 2022/607

Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med berörda aktörer, internt och externt, ta fram en ny energiplan som uppfyller lagen om kommunal energiplanering, bidrar till att nå klimatmålen och stödjer samhällets elektrifiering. (RF 2023-09-18, §138) RS 2023/1467

Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med planering och process för nästa steg i Klimatanpassningsplanen med fokus på hela Gotland, torka och värmebölja. (RF 2023-10-23, §174) RS 2023/2229

Samtliga nämnder får i uppdrag att återkomma med statusrapport rörande arbete kopplat till lönesatsning på jämställdhet och bristyrken. Åtterrapporering sker till budgetberedning 2024. (RF 2023-06-19, §113) RS 2022/93

Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024. (RF 2023-06-19, §104) RS 2023/7

Samtliga nämnder får i uppdrag att

- ta fram en struktur som visar hur digitalisering och verksamhetsutveckling ska organiseras inom respektive fackförvaltning.
- inom ramen för objektsförvaltningsprojektet ta fram en tydlig organisation kring hur objektsförvaltningen ska genomföras i praktiken.
- ta fram en tydlig organisation kring hur GDPR/LIS-frågor ska hanteras i respektive fackförvaltning.

Uppdragen återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024. (RF 2023-06-19, §112) RS 2023/7

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr**Regionstyrelseförvaltningen**

Justerad driftbudget 2023	458 038
Justerings enligt plan	3 573
Effektivisering	-4 000
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknings netto	8 018
Ramtillskott	2 600
Övriga förändringar/ramjusteringar	749
Personalkostnadskompensation	9 317
Beslutad driftbudgetram 2024	478 295

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Regiongemensamt	-9 443	51 888	42 445
Demokrati och kvalitet	-7 591	39 059	31 468
Digitalisering	-17 541	93 552	76 011
HR	-1 528	64 644	63 116
Måltid	-146 009	146 009	0
Ekonomi	-1 928	54 387	52 459
Kommunikation	-5 820	24 171	18 351
Regional utveckling	-13 919	66 611	52 692
Kultur och fritid	-50 062	180 396	130 334
Förvaltnings-gemensamt	-9 800	21 219	11 419
Summa	-263 641	741 936	478 295

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr**Räddningstjänsten**

Justerad driftbudget 2023	61 882
Justerings enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknings netto	381
Ramtillskott	3 000
Övriga förändringar/ramjusteringar	250
Personalkostnadskompensation	1 459
Beslutad driftbudgetram 2024	66 972

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2024	Budget 2025
Regionstyrelsen/ Regionstyrelseförvaltningen		
Investeringspott	6 000	6 000
Lokalinvesteringar, kök	10 000	10 000
IT-investeringar pott	32 000	37 000
Minnesmärke Almedalen (Wieselgren)	1 000	-
Delsumma	49 000	53 000

Strategiska investeringar

Badhus	60 000	140 000
Summa regionstyrelse-förvaltningen	109 000	193 000

**Regionstyrelsen/
räddningstjänst**

Investeringspott	8 000	8 000
Summa räddningstjänst	8 000	8 000

Summa investeringar	117 000	201 000
----------------------------	----------------	----------------

TEKNISKA NÄMNDENOrdförande: *Mariette Nicander (M)***Teknikförvaltningen**Förvaltningschef: *Patrik Ramberg***NÄMNDENS UPPDRAG**

Tekniska nämnden ansvarar för drift, underhåll och utveckling av verksamheter inom områdena fastighet, vatten och avlopp, avfall, gata-väg, park och stadsmiljö samt hamnar och kollektivtrafik. Uppdraget innebär även att tillhandahålla försörjningstjänster för Region Gotlands verksamheter och ansvara för hjälpmedelscentral samt regionens bygg- och anläggningsprojekt.

Nämndens mål

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än riksnittet år 2027
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024-2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1000 till mandatperiodens slut
- Minska mängden tidningar och förpackningar i hushållens restavfall årligen och med totalt 25 kilo per hushåll under perioden 2024-2027
- Minska vattenförbrukningen per person årligen och med totalt 20 procent per person under perioden 2024-2027
- Öka kollektivtrafikens marknadsandel årligen för att nå 10 procent år 2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag är beslutade av regionfullmäktige och ska avrapporteras under verksamhetsår 2024 eller senare.

Samtliga nämnder får i uppdrag att återkomma med statusrapport rörande arbete kopplat till lönesatsning på jämställdhet och bristyrken. Återrapportering sker till budgetberedning 2024. (RF 2023-06-19, §113) RS 2022/93

Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024. (RF 2023-06-19, §104) RS 2023/7

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2023	225 676
Justering enligt plan	-2 000
Effektivisering	-1 000
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknig netto	2 528
Ramtillskott	16 000
Övriga förändringar/ramjusteringar	4 454
Personalkostnadskompensation	2 924
Beslutad driftbudgetram 2024	248 582

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Teknisk nämnd	0	2 140	2 140
Förvaltningsledning och verksamhetsstöd	-21 711	22 969	1 258
Projektavdelning	-28 702	36 998	8 296
Park- och trafikavdelningen	-157 445	377 947	220 502
VA-avdelning	-273 115	273 115	0
Fastighetsavdelning	-596 032	604 748	8 716
Hamnavdelning	-86 679	94 349	7 670
Avfallsavdelning	-135 214	135 214	0
Försörjningsavdelningen	-240 153	240 153	0
Summa	-1 539 051	1 787 632	248 582

Samtliga nämnder får i uppdrag att

- ta fram en struktur som visar hur digitalisering och verksamhetsutveckling ska organiseras inom respektive fackförvaltning.
- inom ramen för objektsförvaltningsprojektet ta fram en tydlig organisation kring hur objektsförvaltningen ska genomföras i praktiken.
- ta fram en tydlig organisation kring hur GDPR/LIS-frågor ska hanteras i respektive fackförvaltning.

Uppdragen återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024. (RF 2023-06-19, §112) RS 2023/7

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2024	Budget 2025
Investeringar i skattefinansierad verksamhet		
Investeringsspott (kollektivtrafik bl.a)	10 000	10 000
Mark-och stadsmiljö, gator och vägar	30 000	30 000
Belysning Visby innerstad		14 000
Upprustning och åtgärd Norderstrand/Kruttornet		11 200
Obligatorisk ventilationskontroll	15 000	15 000
Investeringar fastighetsägaransvar	70 000	70 000
Utveckling av fastigheter	500	500
Solceller på fastigheter	5 000	5 000
Utbyte av lysrör och armaturer till LED	20 000	20 000
Ställverk Visby lasarett	6 000	
Reservkraft och ställverk Korpen särskilt projekt	19 000	31 000
Hamnverksamhet	4 000	8 000
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	179 500	214 700
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet		
VA-verksamhet	75 000	75 000
Visby vattenförsörjning	50 000	133 000
Avfallsverksamhet	8 000	33 000
Linjehamn	9 400	8 000
Ombyggnad fenderverk FL 7	19 800	0
Ombyggnad hamnterminal		4 000
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	162 200	253 000
Summa investeringar	341 700	467 700

MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN

Ordförande: Andreas Unger (M)

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Förvaltningschef: Lise Langseth

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämnden ansvarar för att tillgodose gotlänningarna med en god gestaltad livsmiljö som är social, ekonomisk och ekologisk hållbar och på så vis ge förutsättningar för hållbar samhällsutveckling. Det görs genom att hantera frågor om mark- och exploatering, geografisk information, översikts- och detaljplaner, bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedelsinspektion samt alkoholtillstånd.

Nämndens mål

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än rikssnittet år 2027
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1000 till mandatperiodens slut
- Möjliggöra för minst 500 bostäder per år på hela Gotland under perioden 2024-2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag är beslutade av regionfullmäktige och ska avrapporteras under verksamhetsår 2024 eller senare.

Samtliga nämnder får i uppdrag att återkomma med statusrapport rörande arbete kopplat till lönesatsning på jämställdhet och bristyrken. Återrapportering sker till budgetberedning 2024. (RF 2023-06-19, §113) RS 2022/93

Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024. (RF 2023-06-19, §104) RS 2023/7

Samtliga nämnder får i uppdrag att

- ta fram en struktur som visar hur digitalisering och verksamhetsutveckling ska organiseras inom respektive fackförvaltning.
- inom ramen för objektsförvaltningsprojektet ta fram en tydlig organisation kring hur objektsförvaltningen ska genomföras i praktiken.
- ta fram en tydlig organisation kring hur GDPR/LIS-frågor ska hanteras i respektive fackförvaltning.

Uppdragen återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024.(RF 2023-06-19, §112) RS 2023/7

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2023	61 936
Justering enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknning netto	554
Ramtillskott	0
Övriga förändringar/ramjusteringar	1 063
Personalkostnadskompensation	3 288
Beslutad driftbudgetram 2024	66 841

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd	0	1 780	1 780
Förvaltningsstöd	-13 635	13 635	0
Avdelning Bygglov	-26 590	37 053	10 463
Planering och GI	-15 960	34 405	18 445
Miljö och Livsmedel	-18 619	32 465	13 846
Mark och exploatering	-10 608	32 915	22 307
Summa	-85 412	152 253	66 841

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2024	Budget 2025
Investeringspott	500	500
Summa investeringar	500	500

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Ordförande: Oscar Lindster (S)

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Förvaltningschef: Torsten Flemming

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barn och ungas uppväxt och lärmiljö. Det innebär att arbeta för en likvärdig, tillgänglig och hälsofrämjande skolmiljö där alla elever fullföljer sin skolgång och ges möjlighet till ett livslångt lärande.

Nämndens mål

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1000 till mandatperiodens slut
- Andelen elever i årskurs 9 som uppnår behörighet till gymnasieskolan ska öka med minst 0,5 procentenheter per år under perioden 2024-2027
- Andelen behörig pedagogisk personal inom nämndens verksamheter ska öka årligen under perioden 2024-2027
- Likvärdigheten inom grundskolan ska öka årligen under perioden 2024-2027
- Andelen elever som skattar gott psykiskt välbefinnande ska öka årligen med minst 0,5 procentenheter under perioden 2024-2027

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2023	1 370 137
Justering enligt plan	0
Effektivisering	-8 500
Resursfördelningsmodell	3 458
Indexuppräknning netto	22 143
Ramtillskott	13 400
Övriga förändringar/ramjusteringar	750
Personalkostnadskompensation	32 310
Beslutad driftbudgetram 2024	1 433 698

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd	0	2 755	2 755
Utbildningsdirektör	-58 707	1 035 085	976 378
Stöd och Utveckling	-9 124	312 000	302 876
Förskola	-263 946	280 182	16 236
Grundskola inkl anpassad skola	-591 559	679 411	87 852
Kulturskola	-2 399	15 216	12 817
Barn- och elevhälsan	-6 099	40 883	34 784
Summa	-931 834	2 365 532	1 433 698

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag är beslutade av regionfullmäktige och ska avrapporteras under verksamhetsår 2024 eller senare.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att genomföra ett mindre försöksprojekt inom Region Gotlands gymnasier och högstadier. Försöket ska prova möjliga metoder för att tillhandahålla kostnadsfria mensskydd inom Region Gotlands högstadier och gymnasier samt en kostnadsberäkning. Försöket ska göras i samarbete mellan flera av Region Gotlands verksamheter såsom barn- och elevhälsa, ungdomsmottagningen och ungdomsgårdar. GVN och BUN ska återkomma med uppdragsbeskrivning och ärendet ska återrapporteras till budgetberedningen 2024. Försöksprojektet ska finansieras inom ramen för beslutad budget. (RF 2022-09-19, §147) RS 2021/1601

Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att återkomma med förslag på utökning av befintliga/nuvarande aktiviteter. Uppdraget kommer från motion avseende fler kulturarbetare i förskola och skola. (RF 2022-02-21, §13) RS 2020/1961

Samtliga nämnder får i uppdrag att återkomma med statusrapport rörande arbete kopplat till lönesatsning på jämställdhet och bristyrken. Återrapportering sker till budgetberedning 2024. (RF 2023-06-19, §113) RS 2022/93

Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024. (RF 2023-06-19, §104) RS 2023/7

Samtliga nämnder får i uppdrag att

- ta fram en struktur som visar hur digitalisering och verksamhetsutveckling ska organiseras inom respektive fackförvaltning.
- inom ramen för objektsförvaltningsprojektet ta fram en tydlig organisation kring hur objektsförvaltningen ska genomföras i praktiken.
- ta fram en tydlig organisation kring hur GDPR/LIS-frågor ska hanteras i respektive fackförvaltning.

Uppdragen återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024. (RF 2023-06-19, §112) RS 2023/7

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2024	Budget 2025
Investeringspott	15 000	15 000
Lokalinvesteringar förskola	20 000	40 000
Lokalinvesteringar grundskola, anpassad skola	4 000	4 000
Alléskolan	47 000	
Möbler Alléskolan	2 500	
Summa investeringar	88 500	59 000

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN

Ordförande: Rolf Öström (M)

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Förvaltningschef: Torsten Flemming

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att skapa bästa möjliga förutsättningarna för ungdomar och vuxnas lärmiljö samt ett livslångt lärande. Nämndens uppdrag är även att höja utbildningsnivån på Gotland och erbjuda utbildningar som matchar den enskildes, näringslivets och samhällets behov båda idag och i framtiden.

Nämndens mål

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan med examen inom 4 år ska öka årligen och med minst 5 procentenheter till 2027
- Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan som i elevenkäten svarar ”mycket bra” eller ”bra” på frågan ”Hur mår du rent allmänt”, ska öka årligen och med minst 4 procentenheter till 2027
- Andelen invånare 16-29 år som varken arbetar eller studerar ska minska årligen och med minst 1 procentenhet till 2027
- Andelen invånare 25-64 år med gymnasial utbildning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027
- Andelen utrikesfödda 20-64 år med egen försörjning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2023	362 702
Justering enligt plan	0
Effektivisering	-2 500
Resursfördelningsmodell	9 291
Indexuppräknning netto	6 398
Ramtillskott	0
Övriga förändringar/ramjusteringar	260
Personalkostnadskompensation	9 151
Beslutad driftbudgetram 2024	385 302

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag är beslutade av regionfullmäktige och ska avrapporteras under verksamhetsår 2024 eller senare.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att genomföra ett mindre försöksprojekt inom Region Gotlands gymnasier och högstadieser. Försöket ska prova möjliga metoder för att tillhandahålla kostnadsfria mensskydd inom Region Gotlands högstadieser och gymnasier samt en kostnadsberäkning. Försöket ska göras i samarbete mellan flera av Region Gotlands verksamheter såsom barn- och elevhälsa, ungdomsmottagningen och ungdomsgårdar. GVN och BUN ska återkomma med uppdragsbeskrivning och ärendet ska återrapporteras till budgetberedningen 2024. Försöksprojektet ska finansieras inom ramen för beslutad budget. (RF 2022-09-19, §147) RS 2021/1601

Samtliga nämnder får i uppdrag att återkomma med statusrapport rörande arbete kopplat till lönesatsning på jämställdhet och bristyrken. Återrapportering sker till budgetberedning 2024. (RF 2023-06-19, §113) RS 2022/93

Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024. (RF 2023-06-19, §104) RS 2023/7

Samtliga nämnder får i uppdrag att

- ta fram en struktur som visar hur digitalisering och verksamhetsutveckling ska organiseras inom respektive fackförvaltning.
- inom ramen för objektsförvaltningsprojektet ta fram en tydlig organisation kring hur objektsförvaltningen ska genomföras i praktiken.
- ta fram en tydlig organisation kring hur GDPR/LIS-frågor ska hanteras i respektive fackförvaltning.

Uppdragen återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024. (RF 2023-06-19, §112) RS 2023/7

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd	0	1 362	1 362
Stab	0	6 646	6 646
Vuxenutbildning	-38 284	72 769	34 485
Folkhögskolan	-31 700	53 632	21 932
Ungdomsgårdar	-1 425	21 350	19 925
Gymnasiet	-163 840	437 076	273 236
Arbetsmarknad	-29 464	57 180	27 716
Summa	-264 713	650 015	385 302

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2024	Budget 2025
Investeringspott	5 500	5 500
Lokalinvesteringar vuxenutbildning	5 000	
Summa investeringar	10 500	5 500

SOCIALNÄMNDEN

Ordförande: Håkan Eriksson (S)

Socialförvaltningen

Förvaltningschef: Marica Gardell

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att bidra till goda livsvillkor för människor som vistas på Gotland. Uppdraget innebär att arbeta hälsofrämjande, förebyggande och stödjande till personer med funktionsnedsättning, barn och ungdomar, personer med missbruk eller beroendeproblematik, personer med behov av ekonomiskt stöd samt våldsutsatta och våldsutövare. Uppdraget innebär även att arbeta hälsofrämjande, förebyggande och stödjande till personer med behov av hemtjänst, särskilt boende och hemsjukvård samt till anhöriga.

Nämndens mål

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1000 till mandatperiodens slut
- Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027
- Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024-2027
- Andelen nöjda brukare i gruppboende LSS ska öka årligen under perioden 2024-2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2023		1 602 729	
Justering enligt plan		0	
Effektivisering		-15 000	
Resursfördelningsmodell		32 427	
Indexuppräknning netto		27 917	
Ramtillskott		19 600	
Övriga förändringar/ramjusteringar		150	
Personalkostnadskompensation		31 344	
Beslutad driftbudgetram 2024		1 699 167	
Kvalitets- och utvecklingsavdelning	-2 175	16 438	14 263
HR-avdelning inklusive resursteam	-4 968	14 780	9 812
Summa	-915 271	2 614 438	1 699 167

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag är beslutade av regionfullmäktige och ska avrapporteras under verksamhetsår 2024 eller senare.

Samtliga nämnder får i uppdrag att återkomma med statusrapport rörande arbete kopplat till lönesatsning på jämställdhet och bristyrken. Återrapportering sker till budgetberedning 2024. (RF 2023-06-19, §113) RS 2022/93

Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024. (RF 2023-06-19, §104) RS 2023/7

Samtliga nämnder får i uppdrag att

- ta fram en struktur som visar hur digitalisering och verksamhetsutveckling ska organiseras inom respektive fackförvaltning.
- inom ramen för objektsförvaltningsprojektet ta fram en tydlig organisation kring hur objektsförvaltningen ska genomföras i praktiken.
- ta fram en tydlig organisation kring hur GDPR/LIS-frågor ska hanteras i respektive fackförvaltning.

Uppdragen återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024. (RF 2023-06-19, §112) RS 2023/7

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Socialförvaltningen gemensamt	0	29 796	29 796
Myndighetsavdelning	-108 700	1 273 021	1 164 321
Särskilt boende	-292 109	345 873	53 764
Hemtjänst	-205 107	247 184	42 077
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-293 100	320 970	27 870
Hemsjukvård	-3 685	73 048	69 363
Individ- och familjeomsorg	-5 426	293 327	287 901
Kvalitets- och utvecklingsavdelning	-2 175	16 438	14 263
HR-avdelning inklusive resursteam	-4 968	14 780	9 812
Summa	-915 271	2 614 438	1 699 167

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2024	Budget 2025
Investeringspott	8 000	8 000
Äldreboende Klintehamn	70 000	65 000
Summa investeringar	78 000	73 000

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

Ordförande: Filip Reinhag (S)

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Förvaltningschef: Marie Loob

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla en god och hälsofrämjande hälso- och sjukvård och tandvård på lika villkor till de som bor och vistas på Gotland. Med hänsyn till den enskildes behov ges vård och behandling som är evidensbaserad och/eller väl beprövad. Den som har det största behovet av vård ska ges företräde.

Nämndens mål

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1000 till mandatperiodens slut
- Andelen egen personal ska öka årligen och uppgå till minst 95 procent 2027
- Den genomsnittliga beläggningen i slutenvården ska minska årligen och inte överstiga 85 procent år 2027, genom ett kvalitativt och effektivt omhändertagande på alla vårdnivåer
- Förtroendet för vårdcentralerna på Gotland ska öka och vara högst i landet år 2025
- Patientens upplevelse av kontinuitet och koordinering i primärvården ska öka årligen och vara minst i nivå med riket år 2027

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2023	2 011 618
Justerings enligt plan	0
Effektivisering	-21 000
Resursfördelningsmodell	50 300
Indexuppräknings netto	36 500
Ramtillskott	40 000
Övriga förändringar/ramjusteringar	900
Personalkostnadskompensation	42 726
Beslutad driftbudgetram 2024	2 161 044

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag är beslutade av regionfullmäktige och ska avrapporteras under verksamhetsår 2024 eller senare.

Samtliga nämnder får i uppdrag att återkomma med statusrapport rörande arbete kopplat till lönesatsning på jämställdhet och bristyrken. Åtterrapporering sker till budgetberedning 2024. (RF 2023-06-19, §113) RS 2022/93

Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024. (RF 2023-06-19, §104) RS 2023/7

Samtliga nämnder får i uppdrag att

- ta fram en struktur som visar hur digitalisering och verksamhetsutveckling ska organiseras inom respektive fackförvaltning.
- inom ramen för objektsförvaltningsprojektet ta fram en tydlig organisation kring hur objektsförvaltningen ska genomföras i praktiken.
- ta fram en tydlig organisation kring hur GDPR/LIS-frågor ska hanteras i respektive fackförvaltning.

Uppdragen återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024. (RF 2023-06-19, §112) RS 2023/7

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Förvaltningsledning	-3 302	121 678	118 376
Konkurrensutsatta vårdtjänster	-41 848	379 531	337 683
HSF Övergripande	-391 981	511 165	119 184
Somatisk specialistvård	-151 687	1 506 741	1 355 054
Tandvård	-68 931	74 943	6 012
Primärvård	-159 601	261 456	101 855
Psykiatri	-6 087	128 967	122 880
Summa	-823 437	2 984 481	2 161 044

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2024	Budget 2025
Investeringspott	40 000	40 000
Lokalinvesteringar	20 000	20 000
Gasarmar och pendlar	4 000	
Patientkallelsesystem	27 000	
Angiografutrustning	7 000	
Datortomograf DT		14 000
Infusionspumpar	5 000	
Summa investeringar	103 000	74 000

REGION GOTLANDS BOLAG

Region Gotland har 3 helägda och 3 delägda bolag som definieras som koncernföretag. Gotlandsmusiken är en stiftelse som ägs till 100 procent av Region Gotland. Ett koncernföretag är ett företag där regionen har betydande inflytande, det vill säga att röstinnehavet i bolaget överstiger 20 procent. Enligt regionens aktieägarpolicy ska den verksamhet som bedrivs i bolagsform respektive förvaltningsform ha likartade förutsättningar och syftet med ägarskapet ska vara tydligt. Genom att använda och utveckla olika styrinstrument såsom bolagsordning, policy, ägardirektiv samt dialoger skapas en kultur som gör det möjligt att styra och följa upp att verksamheten i bolagen bedrivs i önskad riktning. I bolagsordningen ska bland annat anges det kommunala ändamålet med bolaget.

Verksamhet som bedrivs i bolagsform är en del av samma styrningsprocess som verksamhet som bedrivs i förvaltningsform. I styrmodellen finns bolagen med som en självklar del. De prioriteringar och mål som regionfullmäktige beslutar om gäller därmed också de helägda bolagen. Bolagen ska känna till de övergripande styrande dokumenten som regionfullmäktige beslutat om samt verka för att dess intentioner i tillämpliga delar följs och inarbetas i bolagens egna direktiv och riktlinjer.

Bolagen ska löpande och på begäran informera regionstyrelsen om den ekonomiska och verksamhetsmässiga utvecklingen samt andra väsentliga händelser som påverkar bolaget.

AB GOTLANDSHEM

Ordförande: Mats Ågren (S)

VD: Joakim Martell

Gotlandshem är ett helägt bostadsbolag vars verksamhet består av ägande och förvaltning av fastigheter. Bolagets kommunala ändamål är att i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Region Gotland och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget.

Koncernen består, utöver AB Gotlandshem, även av två helägda dotterbolag, Gotlandshem Värme AB samt Visby Bogen 1 AB (vilande). Gotlandshem Värme levererar för moderbolagets räkning fjärrvärme primärt till moderbolagets fastigheter.

Bolaget ska under kommande 10-årsperiod:

- i dialog med ägaren verka offensivt för att producera fler hyresrätter på Gotland
- arbeta bort huvuddelen av nuvarande underhållsskuld, såsom den är definierad år 2022
- förbättra driftsnettot så att det totala beståndet har en positiv avkastning om minst 4 procent

Bolagets mål

- En nyproduktion av minst 300 bostäder ska ha påbörjats under perioden 1 januari 2024 till 31 december 2027, varav minst två projekt ska genomföras utanför Visby. (Påbörjad produktion räknas från ansökan om bygglov är inlämnat)

Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa:

- positiv utveckling av driftnetto
- följsam prognos och plan för att nå en avkastning på totalt kapital om 4 procent och soliditet om minst 25 procent i enlighet med tioårsplanen

Ägardirektiv 2024-2027

– verksamhetens inriktning

Bolaget ska genom bostadsförsörjning främja en hållbar tillväxt över hela regionen och därigenom vara delaktigt i att säkerställa framtida arbetskraft på Gotland.

Bolaget ansvarar för att:

- Tillhandahålla bostäder med huvudsaklig upplåtelseform hyresrätt
- Förvärva, äga, bebygga, förvalta, förädla och försälja fastigheter. Sammantaget över en tioårsperiod ska antalet hyresrätter för bolaget öka
- Utveckla goda, trygga och attraktiva bostadsområden genom god gestaltad livsmiljö med blandade boendeformer och boendekategorier
- Erbjuder en variation av bostäder som möter invånarnas behov avseende exempelvis storlek, standard, hyresnivå, service och läge över hela Gotland med fokus på Visby, serviceorter och skolorter
- Bolaget ska bidra till blandade boendeformer genom att äga fastigheter och erbjuda hyresrätter i Visby innerstad
- I samråd med Region Gotland upplåta och anpassa bostäder för särskilda förturer såsom medicinska och sociala samt för nyanlända. Utöver dessa förturer ska bolaget särskilt uppmärksamma bostadsförsörjningen inom det egna beståndet för följande grupper:
 - Ungdomar som söker sitt första boende
 - Äldre som efterfrågar anpassade boenden och ökad trygghet för att längre kunna bo kvar i egen lägenhet
 - Studenter
 - Övriga grupper som ägaren särskilt pekar ut
- I samarbete med Region Gotland arbeta med prioriteringar av etableringar då behov uppstår
- Erbjuder hyresgästerna boendeinflytande och verka för god samverkan med hyresgästernas företrädare
- Att vara en aktiv aktör på marknaden i syfte att förvärva byggbar mark (även av andra markägare än Region Gotland) samt verka för att förtäta i det befintliga beståndet
- Upprätthålla bostadsförmedlingstjänst för det egna beståndet inom regionen och aktivt arbeta för att korta kötiderna samt i dialog med ägaren arbeta med särskilda förturer i kön
- Sträva efter långsiktigt ekologisk hållbarhet och minskad klimatpåverkan

GOTLANDS ENERGI AB

Ordförande: *Lovisa Fricot Norén, Vattenfall*
VD: *Oskar Lindehejd*

Gotlands Energi AB är ett energiföretag som ägs till 25 procent av Region Gotland och till 75 procent av Vattenfall AB. Verksamheten spänner över hela energiområdet med elnät över hela Gotland, fjärrvärmeverksamhet på de större orterna samt elhandel, bredband/fiber och entreprenadverksamhet. Verksamhet bedrivs genom tre bolag, moderbolaget Gotlands Energi AB och dotterbolagen Gotlands Elförsäljning AB som ansvarar för elförsäljningen och Gotlands Elnät AB som bygger samt underhåller el- och energianläggningar.

WISBY STRAND CONGRESS & EVENT GOTLAND AB

Ordförande: *Bo Björkman (S)*
VD: *Jan Olsson*

Bolagets uppdrag är att äga och förvalta fastigheter och därmed jämförlig verksamhet. Bolagets enda fastighet är kongresshallen i Visby. Anläggningen är utlyrd till ett privat bolag som helt självständigt ansvarar för den verksamhet som där bedrivs. Bolaget ägs till 100 procent av Region Gotland.

Ägardirektiv

Bolaget ska med iakttagande av kommunala rättsprinciper utföra en effektiv fastighetsförvaltning. Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna. Bolaget ska förvalta fastigheten Kasernen 2 samt upplåta driften av fastigheten Kasernen 2 till extern aktör.

Verksamhetsmålen ska utformas så att de kan jämföras med bolagets prestation över tiden samt med andra jämförbara bolag. Målsättningen med ägandet av fastigheten är att denna ska utgöra ett viktigt verktyg för att utveckla mötesindustrin och möjliggöra fler evenemang på Gotland.

GOTLANDS FILMFOND AB (SVB)

Ordförande: *Angelica Andersson Fihn, Region Gotland*

Bolagets uppdrag är att stimulera film- och dramaserieproduktion på Gotland och i möjligaste mån i filmstudion Kustateljén, i syfte att stärka Gotlands attraktionskraft och bidra till media-inducerad turism. Genom att vara en viktig part i finansieringen av produktionerna bidrar bolaget till att stärka bilden av Gotland som en kreativ plats att bo, leva och verka på. Bolaget ägs till 100 procent av Region Gotland. Verksamheten har inte som syfte att generera vinst till bolagets ägare.

Verksamhetsmål

- Minst en film- eller dramaserieproduktion per år förläggs till Gotland till följd av bolagets arbete.
- En talang/bolag har fått hjälp med att finansiera utveckling av en presumtiv filmproduktion.

ALMI FÖRETAGSPARTNER GOTLAND AB

Ordförande: *Håkan Johansson*
VD: *Henrik Munkhammar*

Bolaget är ett regionalt dotterbolag inom Almikongcernen. Uppdraget är att stärka utvecklingen av regionens näringsliv med utgångspunkt i Gotlands behov och samtidigt verka för en hållbar tillväxt. Bolaget ska, på moderbolagets uppdrag, bedriva verksamhet i enlighet med statlig förordning om regionala utvecklingsbolag i form av rådgivning och finansiering. Verksamheten ska medverka till att konkurrenskraftiga, och därmed hållbara, små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Bolaget ägs till 51 procent av moderbolaget i Almikongcernen och till 49 procent av Region Gotland.

GOTLAND GRÖNT CENTRUM AB

Ordförande: *Kjell Norman*
VD: *Kristina Rådqvist*

Bolagets uppdrag är att utbilda, utveckla, sälja tjänster inom naturbruk och lantbruksprodukter, även erbjuda attraktiva mötesplatser för de gröna näringarna, samt att bedriva därmed förenlig verksamhet. På uppdrag av Region Gotland bedriver bolaget naturbruksdelen av gymnasieutbildningen inom naturbruksprogrammet samt flera vuxenutbildningar. Bolaget ägs till 55 procent av Hushållningsällskapet Gotland, 35 procent Region Gotland, Lantbrukarnas riksförbund 5 procent samt Tillväxt Gotland, 5 procent. Bolaget har ett helägt dotterbolag, Matbyrån AB.

Verksamhetsmål

- Vinstmarginal på 1,5 procent av omsättningen från 2021
- Säkra tillgången till utbildning och kompetens
- Skapa förändring, utveckling och ökade ingångar till forskning
- Skapa tillväxt och lönsamhet för de gröna näringarna
- Skapa tillväxt inom hela mat- och livsmedelssystemet
- Samla kompetens i en klusterbildning
- Öka antalet elever inom naturbruksprogrammet och vuxenutbildning
- Öka beläggningen på konferensen genom att vara en attraktiv mötesplats speciellt för de gröna näringarna

DEL 3 ► PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

SAMHÄLLSEKONOMI OCH SKATTER

Kommentarer från SKR cirkulär oktober 2023 som ligger till grund för bedömningarna inför budget 2024.

Den globala konjunkturen dämpas på bred front till följd av den pågående inflationsbekämpningen. Penningpolitiken är starkt åtstramande och finanspolitiken är relativt stram. Globala utbudsstörningar från pandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina har klingat av, men oron för nya störningar är fortsatt stor.

Svensk ekonomi drabbas hårt av den pågående inflationsbekämpningen och bruttonationalprodukten (BNP) faller i år. Högt skuldsatta svenska hushåll, vars känslighet för förändrade marknadsräntor är hög, bidrar till den snabba nedgången. Trots en svag BNP-utveckling har arbetsmarknaden än så länge stått stark. Den starka sysselsättningsgraden har till viss del motverkat de negativa impulserna från de högre prisnivåerna och utgiftsräntor. Detta har bidragit till att dämpa fallet i hushållens konsumtion i nominella termer. Realt minskar dock hushållens disponibla inkomster kraftigt i år. Det reallönetapp som nu sker till följd av den höga inflationen kommer att ta flera år att ta igen.

Inflationstoppen ligger nu bakom oss och inflationen minskar även om den fortfarande är väldigt hög, den ligger ännu klart över Riksbankens mål om en konsumentprisindex med fast ränta (KPIF)-inflation på 2 procent. Fallande energipriser och lägre livsmedelspriser globalt bidrar till att den importerade inflationen blir allt lägre. Detta motverkas delvis av den svaga kronan. Allteftersom de finansiella marknaderna återgår till ett mer normalt läge prognostiseras kronan

att stärkas. För inhemska varor och tjänster har pristrycket varit högt på sistone, inte minst tjänstepriskomponenten i KPI. Detta hänger säkerligen ihop med att arbetsmarknaden hittills har varit förhållandevis stark, vilket i viss grad motverkar en snabbare nedgång för inflationen. Under vintern och nästa år kommer dock lågkonjunkturen, driven av den åtstramande penningpolitiken, sätta allt tydligare avtryck på arbetsmarknaden, med lägre sysselsättningsandel och högre arbetslöshet som följd. Detta accelererar nedgången i inflationen. Sett till helåret 2024 är vår bedömning att KPIF-inflationen kommer ligga något över målet om 2 procent.

Att inflationen tydligt kommer ned mot inflationsmålet innebär att räntenivån bedöms sänkas under nästa år. Räntenivåerna de kommande åren väntas dock förbli varaktigt högre än vad som gällt de senaste åren, innan den branta ränteuppgång som inleddes 2022. Successiva räntesänkningar framöver bidrar till en långsam återhämtning av svensk ekonomi. Den inhemska efterfrågan bedöms nästa år ha förutsättningar att driva BNP-tillväxten mer än utrikeshandeln som utvecklas svagt även nästa år, givet fortsatt svag global tillväxt. Sammantaget befinner sig svensk ekonomi fortsatt i lågkonjunktur 2024. BNP ökar men endast svagt. Återhämtningen får bättre fart under 2025 och 2026 när även konjunkturen i vår omvärld antas repa sig.

NYCKELTAL FÖR DEN SVENSKA EKONOMIN *procentuell förändring*

	2022	2023	2024	2025	2026
BNP (kalenderkorrigerat)	2,8	-0,6	1,0	3,6	2,4
Arbetade timmar	2,3	2,0	-0,3	1,7	1,4
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,5	7,6	8,6	8,6	8,0
Lönesumma	6,4	5,0	3,6	5,2	4,7
Timplön, konjunkturlönestatistiken	2,7	3,8	3,9	3,4	3,3
Inflation, KPIF	7,7	5,9	2,3	2,1	2,0
Inflation, KPI	8,4	8,5	3,1	1,6	1,8
Styrränta, värde vid årets slut	2,5	4,3	2,8	1,8	1,8

Källa: Sverige Kommuner och Regioner

Skatteunderlagets utveckling

Skatteunderlaget ökade starkt 2022, drivet av en stor ökning av lönesumman, men även höjda garantipensioner bidrog. Lönesumman har också ökat starkt det första halvåret 2023, med drygt 5 procent jämfört med samma period 2022. En svagare arbetsmarknad andra halvåret bedöms leda till en inbromsning av lönesumman. Faktorer som motverkar avmattningen i löneinkomsterna är den fulla årseffekten av höjda garantipensioner 2022 samt den höjning av pensionerna som beror på den stora ökningen av prisbasbeloppet 2023.

Under 2024 bromsar ökningen av skatteunderlaget in än mer och ligger då klart under en historisk genomsnittlig ökning. Förklaringen finns nästan helt i den allt svagare uppgången för lönesumman.

Under åren 2025-2027 ökar skatteunderlaget snabbare igen, tack vare en uppgång i antalet arbetade timmar i ekonomin. Sänkta reallöner, orsakat av den varaktigt högre prisnivå som följer av inflationschocken 2022-2023, de uppräknade skiktgränserna för vissa skattesatser samt beslutade skattesänkningar innebär allt starkare drivkrafter för att arbeta.

Dessa effekter antas påverka arbetsutbudet i ekonomin positivt på längre sikt.

Det nominella skatteunderlaget ökar ungefär i linje med det historiska genomsnittet. Trots detta beräknas köpkraften för kommuner och regioner att kraftigt urholkas. De senaste tio åren har skatteunderlaget i reala termer ökat med 1,6 procent per år i genomsnitt. Under 2023-2026 syns nu istället en real uppgång om 1 procent i genomsnitt. 2023 står också ut som ett historiskt svagt år då det reala skatteunderlaget beräknas minska med drygt 2 procent. Även 2024 visar prognosen på en real nedgång av skatteunderlaget, men fallet blir då 0,5 procent, således betydligt mildare än i år. Först 2025 kommer det reala skatteunderlaget åter att vara uppe på 2022 års nivå, enligt SKR:s prognos. Jämför vi med en utveckling där det reala skatteunderlaget fortsatt stiger med den historiska trenden är denna beräknade nivå 3 procentenheter svagare 2027. Den högre pris- och lönenivån tillsammans med effekterna av omvärderingen av pensionsskulden för avtalspensionerna beräknas innebära en avsevärd varaktig försvagning av kommunsektorns köpkraft.

SKATTEUNDERLAG OCH PRISUTVECKLING FÖR DEN KOMMUNALA SEKTORN *procentuell förändring*

	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Kalkyl 2026
Faktiskt skatteunderlag	5,6	4,7	3,3	5,0	4,3
Regelförändringar	-0,5	0,2	-0,2	0,0	-0,3
Underliggande	6,1	4,5	3,5	4,9	4,7
Prisutveckling	4,6	6,8	4,0	0,7	1,9
Realt skatteunderlag	1,4	-2,1	-0,5	4,2	2,8

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, och Sveriges Kommuner och Regioner

Det nominella skatteunderlaget ökar i linje med det historiska genomsnittet under prognosperioden. På grund av de höga prisökningarna urholkas köpkraften och det reala skatteunderlaget ökar mycket långsammare än det historiska dito under prognosperioden.

Resultatutjämningsreserv

Det överordnade kravet i regelverket för den ekonomiska förvaltningen är kravet på vad som i varje given situation kan betraktas som en god ekonomisk hushållning. Som en del i detta övergripande mål får medel från en resultatutjämningsreserv användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med resultatutjämningsreserven (RUR) är att uttag från RUR får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur. Detta för att tillfälligt dämpa effekterna och få tid till anpassning istället för att tvingas vidta nedskärningar, som med hänsyn till långsiktiga faktorer, inte är motiverade.

I förarbetena till reglerna om RUR anger regeringen att RUR gör det möjligt att på ett ansvarsfullt sätt reservera en

del av överskottet i goda tider för att kunna använda medlen och täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur. Införandet av reserverna ansågs vidare som ett förtydligande av det övergripande målet om god ekonomisk hushållning som kommuner och regioner ska ha i sin verksamhet.

En grundförutsättning för att disponera medel från RUR är att de används för att täcka ett negativt balanskravsresultat som uppstår till följd av en lågkonjunktur. De närmare reglerna för disponering framgår av regionens egna riktlinjer för RUR.

SKR:s sammantagna bedömning är att Sverige är inne i en lågkonjunktur som botten 2024. Kommunsektorn drabbas speciellt genom låg historisk utveckling av det reala skatteunderlaget åren 2023-2024. Dessutom urholkas köpkraften varaktigt av den högre prisnivån.

Disponering av RUR innebär i praktiken att det egna kapitalet minskar och därigenom försämrar kommunens/regionens ekonomiska ställning. Region Gotland har reserverat medel till resultatutjämningsreserven vid fyra tillfällen och nyttjat den vid ett tillfälle. Resultatutjämningsreserven uppgick vid bokslutet 2022 till 364 mnkr.

RIKETS UNDERLIGGANDE SKATTEUNDERLAGSUTVECKLING *procentuell förändring*

	2022	2023	2024	2025	2026
Snitt 10 år	4,4	4,5	4,4	4,5	4,4
Årlig ökning	4,5	3,5	4,9	4,7	4,1
Differens	0,1	-0,9	0,5	0,2	-0,4

Källa: Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner

Region Gotland har en ansträngd ekonomi kommande år

Region Gotland befinner sig, liksom alla andra regioner och de flesta kommuner i ett exceptionellt ekonomiskt läge. Den höga inflationen har, förutom höga priser på varor och tjänster, medfört kraftigt höjda pensionskostnader. Även när inflationen sjunker kommer den högre prisnivån och ränteutgifterna att bestå, vilket medför en ihållande urholkning av köpkraften för alla sektorer i ekonomin.

Det reala skatteunderlaget urholkas och minskar med över 2 procent 2023 och med 0,5 procent 2024. Ingen prognosmakare förutsåg att inflationen skulle bli så hög och att den skulle vara så beständig. Det är en störning som fått extrema effekter i kommunsektorn. Skillnaderna mellan kommunernas och regionernas sammantagna ekonomiska styrka är mycket stor. Då regionerna har en stor andel högavlönade drabbas de mycket hårdare än kommunerna av ökade pensionskostnader, då en större andel anställda i regionerna har förmånsbestämd pension. Regionerna har dessutom en svagare ekonomi i grunden än kommunerna. Ett skäl till regionernas svagare ekonomi är att förväntningarna och trycket på sjukvården ständigt ökar. Det är också svårt för regionerna att hålla tillbaka kostnaderna för sjukvården i takt med att nya dyra mediciner och behandlingsmetoder utvecklas. Eftersom Region Gotland har både det kommunala och regionala uppdraget blir effekten något mittemellan. Den ekonomiska situationen kommer att bli svår att hantera främst 2024.

Det budgeterade resultatet för Region Gotland 2024 är minus 127 mnkr. För att det inte ska bli ett ännu större underskott krävs att nämndernas budgetar inte överskrider.

I resultatplanen beräknas därefter resultatet för 2025 landa på 86 mnkr och för 2026 på 128 mnkr. Det ser alltså ut som om det blir bättre framåt men det finns en del osäkerheter i prognoserna, inte minst inflationens utveckling. Nämndernas förmåga att anpassa verksamheten till den beslutade budgeten 2024 blir avgörande för den ekonomiska ställningen 2025 och framåt.

Regiondirektören har fått i uppdrag att ta fram förslag för att genomföra 1 procent effektivisering i snitt per år från 2025. Detta är inte inräknat i kalkylen. Om effektiviseringar kan genomföras är den ekonomiska situationen framåt mer gynnsam.

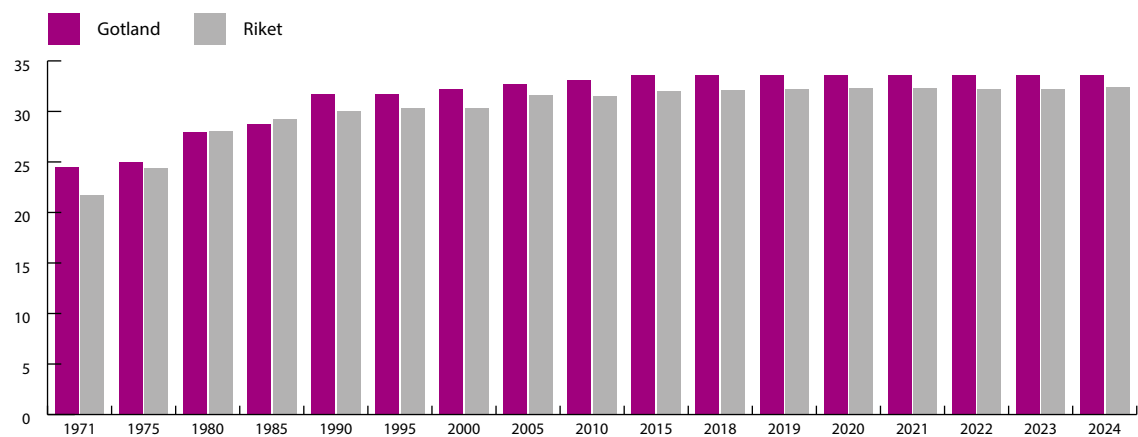
Kommunal skattesats

Den totala kommunala skattesatsen består av två delar, kommunal skattesats och skattesats till regioner. Den totala skattesatsen för Region Gotland uppgår för år 2024 till 33,60 procent (=procent av skatteunderlaget). Skattesatsen har legat på samma nivå sedan 2015.

Den genomsnittliga kommunala (kommunalskatt och regionsskatt) utdebiteringen i Sverige 2024 är 32,37 procent, det är 0,13 procentenheter eller 13 öre högre än förra året. Utdebiteringen för Gotland är 1,23 procentenheter högre än genomsnittet i riket. År 2023 har 125 (av 290) kommuner högre total utdebitering än Gotland. Om skattesatsen höjs med 1,00 procentenheter (till 34,60) ökar skatteintäkterna med cirka 143 mnkr för Gotland.

I nedanstående diagram visas utvecklingen av den totala kommunala skattesatsen i Region Gotland och riket för åren 1971-2024. Den totala kommunala skattesatsen 2024 varierar mellan kommunerna inom intervallet 28,98-35,3 procent.

TOTAL KOMMUNAL SKATTESATS I RIKET OCH PÅ GOTLAND. 1971-2024 procent

KOMMUNALEKONOMISK UTJÄMNING

Utjämningsystemet har som huvudsyfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och regioner att tillhandahålla sina invånare service oberoende av strukturella förhållanden som exempelvis skattekraft eller befolkningens sammansättning. Systemet gäller lagstadgad verksamhet, inte frivillig. Utjämningsystemet består av fem delar: inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringspost.

Riksdagen beslutade 2019 om förändringar i kostnadsutjämningsystemet som trädde i kraft 1 januari 2020. 2022 beslutade regeringen att ge en parlamentarisk kommitté i uppdrag att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämnningen i sin helhet. Uppdraget ska redovisas 2024. Region Gotland har under hösten 2023 uppvakttat kommittén och beskrivit de spe-

ciella utmaningar som finns på Gotland. Kostnader som inte kan förklaras på annat sätt än att de är kopplade till ö-läget har presenterats. Region Gotlands önskan är att utjämningsystemet framåt ska utformas med hänsyn till ö-faktorn.

Inkomstutjämnning

Inkomstutjämnningen syftar till att jämna ut skattekraften mellan kommuner/regioner. Om skattekraften understiger 115 procent av den genomsnittliga nivån i riket får kommunen/regionen ett bidrag från staten, ligger man över den nivån betalar man en avgift. Storleken på avgiften eller bidraget beror dels på hur mycket skattekraften avviker från garantinivån och dels på den skattesats som används vid inkomstutjämningsberäkningen.

I den beräkningen används inte kommunens egen skattesats utan en skattesats som beslutas av riksdagen. Enskilda kommuner och regioner kan därmed inte påverka sitt utfall. Det är för närvarande 15 kommuner och en region i landet som betalar en avgift, övriga får ett bidrag. Region Gotlands bidrag uppgår till cirka 1,4 miljarder kronor.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader mellan kommuner respektive regioner. Systemet ska inte utjämna för kostnader som beror på skillnader i vald servicenivå, avgiftssättning och effektivitet. Grundtanken är att alla kommuner och regioner ska ha samma ekonomiska förutsättningar för grunduppdraget. I kostnadsutjämningsystemet finns ett flertal delmodeller. För varje delmodell beräknas en standardkostnad. Standardkostnaderna summeras till en strukturkostnad för varje kommun och region. Kommuner och regioner som har en lägre strukturkostnad än genomsnittet får betala en avgift och de kommuner och regioner som har en högre strukturkostnad får ett bidrag.

En utredning om kostnadsutjämningsystemet pågick under 2017 och 2018 och i november 2019 beslutade riksdagen om flera förändringar som trädde i kraft 2020. Bland annat uppdaterades flera beräkningar och tre nya delmodeller infördes, kommunal vuxenutbildning, infrastruktur och skydd samt verksamhetsövergripande kostnader.

Kostnadsutjämningsystemet för kommuner består av totalt tio delmodeller, medan det för regionerna finns fyra. Eftersom Region Gotland är både region och kommun påverkas regionen av båda systemen. I kommunsystemet betalar Region Gotland år 2024 preliminärt en avgift på 2 695 kr per invånare vilket motsvarar 166 mnkr. Gotland anses alltså ha gynnsammare förutsättningar för kommunal verksamhet jämfört med genomsnittet i riket. Men i regionsystemet får Region Gotland ett bidrag på 2 932 kr per invånare vilket motsvarar 181 mnkr.

Strukturbidrag och regleringspost

Ett statligt finansierat strukturbidrag finns vid sidan av det ordinarie utjämningsystemet. Strukturbidraget betalas ut med ett belopp som motsvarar utfallet av vissa delar av tidigare kostnadsutjämning som ansågs vara av regionalpolitisk karaktär. Vidare tillämpas regleringsavgifter och regleringsbidrag dels för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn, och dels för att kunna upprätthålla de fastställda utjämningsnivåerna i inkomstutjämningen. Region Gotland får 2024 preliminärt 169 mnkr i strukturbidrag och 233 mnkr i regleringsbidrag.

Fastighetsavgift

År 2008 avskaffades fastighetskatten och ersattes med en kommunal fastighetsavgift. Denna avgift styrs av inkomstbasbeloppet och uppgår 2023 till 2 988 kronor för småhus, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet och 1 590 kronor per lägenhet i flerbostadshus, dock högst 0,3 procent av taxeringsvärdet. Den ökade kommunala intäkten reglerades vid införandet mot anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Från och med 2009 tillgodoräknas ökade avgiftsintäkter respektive kommun. Region Gotlands intäkter från fastighetsavgifter uppgår enligt den slutliga taxeringen till 184 mnkr 2022 vilket var en ökning med 9 mnkr jämfört med 2021. 2023 väntas den slutliga intäkten från fastighetsavgiften uppgå till 197 mnkr. För åren 2024 och 2025 väntas intäkterna från fastighetsavgifter stiga med cirka 21 respektive 11 mnkr per år.

SKATTEINTÄKTER OCH BEFOLKNING

I tabellen nedan redovisas skatteintäkter och generella bidrag 2024-2026 för Region Gotland baserad på SKR:s prognos från 5:e oktober 2023.

Enligt den senaste befolkningsprognosen kommer ökningstakten av befolkningen på Gotland att ligga i nivå med rikets befolkningsökning och bedömningen är att ingen justering av skatteintäkterna behöver göras.

SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA BIDRAG 2024-2026 mnkr

	2024	2025	2026
Egna skatteintäkter (33,60 procent)	4 809	5 040	5 262
Befolkningsutveckling	0	0	0
Summa	4 809	5 040	5 262
Bidrag			
Kommun			
Inkomstutjämning	936	983	1 025
Kostnadsutjämning	-166	-167	-168
Strukturbidrag	81	81	82
Reglering	188	147	128
Summa	1 039	1 044	1 067
Region			
Inkomstutjämning	459	493	516
Kostnadsutjämning	181	182	185
Strukturbidrag	88	89	89
Reglering	45	22	13
Summa	773	786	803
LSS	-2	-2	-2
Fastighetsavgift	196	196	196
Totalt	6 815	7 064	7 326

Skatteintäkter i relation till antal kommuninvånare

Skatteintäkter och utjämningsbidrag påverkas i hög grad av antalet kommuninvånare. Om det gäller ett större antal personer där åldrarna varierar är det rimligt att anta att intäktsförändringen per person är densamma som genomsnittet av skatteintäkter och statsbidrag per invånare det vill säga cirka 105 tkr per invånare för Gotland (2023). I skatteunderlagsprognoserna förutsätts normalt att befolkningen förändras som för riket i genomsnitt.

Befolkningsutvecklingen för riket enligt SCB:s prognos från april 2023 beräknas uppgå till 0,5 procent per år under perioden 2024 till 2026. För Gotland är prognosen (Statisticon mars 2023) att befolkningen ska öka i en högre takt, 0,6 procent per år eller cirka 360 invånare per år. Det motsvarar en ökning med cirka 40 mnkr per år i ökade intäkter från kommunalskatt, generella statsbidrag och utjämningsbidrag. Befolkningsutvecklingen fram till 1 nov 2023 (nov) visar på en minskning med 0,1 procent eller -74 personer vilket är betydligt lägre än prognosen från mars och även lägre än rikets befolkningsökning på 0,5 procent. Det innebär att skatteintäkter och utjämningsbidrag blir lägre än prognostiserat för 2024. En befolkningsminskning med 71 personer innebär ca 8 mnkr i lägre intäkter.

Naturligtvis påverkas även kostnadssidan i regionens budget vid en sådan utveckling, men inte nödvändigtvis i samma takt. Fördelningen i åldrar är det som framförallt påverkar regionens kostnader, fler äldre och yngre påverkar i betydligt högre grad än om ökningen i huvudsak består av personer i arbetsför ålder. I dagsläget ser den demografiska utvecklingen för Gotland ut så som att det blir fler äldre i åldersgruppen 80+ och fler ungdomar i gymnasieåldern, medan de i arbetsför ålder minskar något.

Utvecklingen av den kommunala konsumtionen kontrolleras delvis av staten genom bidraget till kommunalekonomisk utjämning. Kommunerna är beroende av staten i varierande grad. Kommuner med höga strukturkostnader och låg skattekraft är mest beroende av att bidragsnivåerna hålls uppe. Gotland är för närvarande en av dessa kommuner.

Gotland är Sveriges mest företagsamma region och har näst störst andel kvinnor som driver företag. Gotland har dock låg bruttoregionprodukt (BRP) och låga inkomster jämfört med andra regioner, vilket ger lägre skattekraft och sämre förutsättningar för välfärd. BRP är värdet av all produktion av varor och tjänster i en region.

För 2022 uppgår BRP för riket preliminärt till 571 tkr per invånare (2021: 527 tkr per invånare). BRP per invånare för Gotland uppgår preliminärt år 2022 till 68 procent av genomsnittet för riket (2021: 72 procent av genomsnittet för riket). Fyra län ligger över riksgenomsnittet år 2021; Stockholm, Norrbotten, Kronoberg och Västra Götaland. För 2022 beräknas BRP för riket öka med preliminärt 2,9 procent. Gotlands BRP prognostiseras minska med preliminärt 3,1 procent.

Beskattningsåret 2022 uppgick skattekraften (skatteunderlaget per invånare) för Gotland till cirka 86 procent av medelskattekraften för riket. Om skatteintäkterna är kända så kan skatteintäkterna och statsbidragen beräknas för alternativa

antaganden. Om skattekraften ökar till 100 procent av medelskattekraften så ökar summan av skatteintäkter och bidrag.

Det förutsätter att nuvarande utjämningsystem och utdebitering inte ändras.

Således finns goda incitament för Gotland i nuvarande system att öka såväl invånarantal som BRP.

Beskattningsåret 2023 har 90 (av 290) kommuner lägre skattekraft än Gotland. Skattekraften för Gotland 2023 uppgår till 204 tkr (2022, 197 tkr). I riket varierar skattekraften 2023 mellan 173 och 441 tkr. Under de senare åren har skillnaden mellan lägsta och högsta skattekraft ökat. Det finns också stora variationer mellan kommunerna i förändringen av den beskattningsbara förvärvsinkomsten. Man kan konstatera att klyftorna växer mellan kommunerna avseende ekonomiska förutsättningar. Utvecklingen beror i huvudsak på skillnader avseende demografi och inkomstnivåer mellan kommunerna.

Befolkningsutveckling

Den 1:a november 2023 hade Gotland 61 093 (61 167 år 2022) invånare, en minskning med 74 invånare jämfört med samma tidpunkt föregående år.

Årligen framställs en befolkningsprognos för Gotland i syfte att åskådliggöra vilka krav som kommer att ställas på regionen framöver gällande barnomsorg, skola och äldreomsorg. Prognosen ger även underlag till vilka skatteintäkter som kan förväntas framöver. Den senaste befolkningsprognosen avser perioden 2023 - 2032 och upprättades i mars 2023.

Under prognosperioden förväntas folkmängden på Gotland att öka med 3 616 invånare, från 61 173 till 64 789 personer. Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt +608 personer per år och födelsenettet -246 personer per år. Detta ger en genomsnittlig befolkningsförändring på +362 personer per år.

Antalet inflyttade beräknas bli i genomsnitt 3 081 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 2 473 personer. Detta ger ett årligt flyttnetto på 608 personer för varje år under prognosperioden.

Antalet barn som föds förväntas vara 491 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 737 personer. Detta medför en befolkningsförändring med -246 personer per år.

I diagrammet på nästa sida visas den faktiska befolkningsutvecklingen under perioden 2012-12-31 till 2023-11-01 samt den prognosticerad befolkningsutveckling för åren 2023-2032. Vi ser att det faktiska utfallet per den 1:a november 2023 ligger något under det prognostiserade värdet för året. Detta förklaras delvis av något färre födselar under årets första tio månader än vad som var prognosticerat men framförallt hittar vi förklaringen i att färre valt att flytta hit. Trots det så har Gotland fortsatt ett positivt flyttnetto och ett negativt födelsenetto.

Att befolkningen under årets tio första månader minskat kan eventuellt komma att påverka befolkningsprognosen som upprättas i mars 2024. Då tas det bland annat hänsyn till de tre senaste årens befolkningsförändringar.

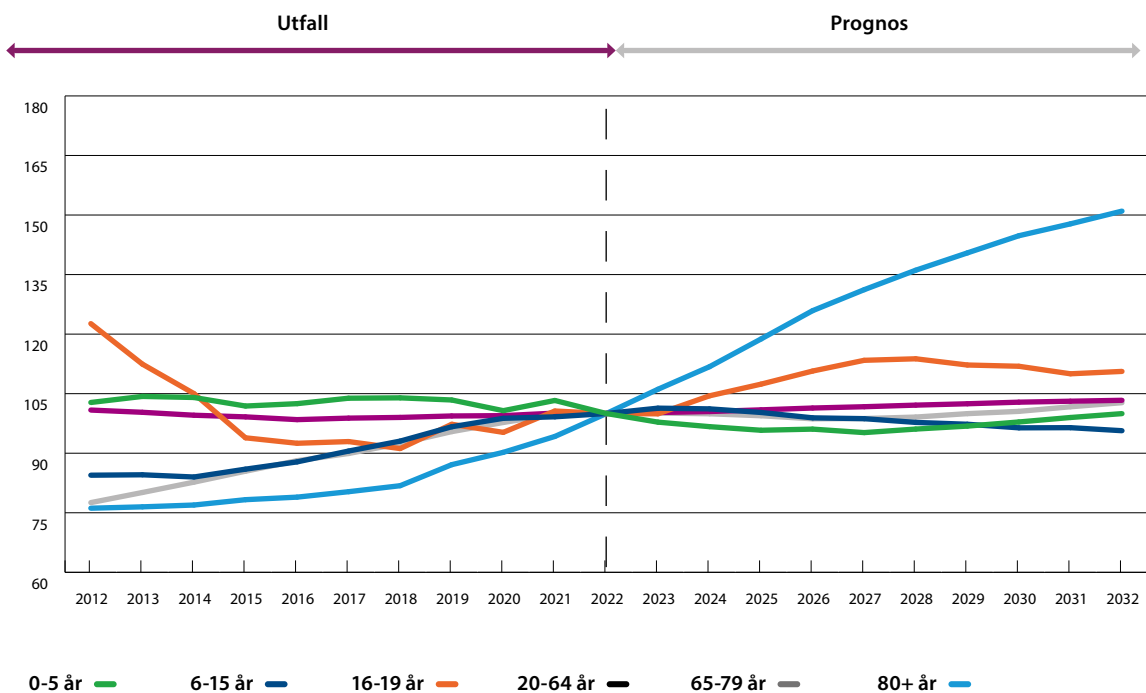
FAKTISK FOLKMÄNGD 2012-2022, PROGNOIS 2023-2032 SAMT UTFALL 1 NOV 2023 *antal*

FÖRÄNDRING AV FOLKMÄNGD PER ÅLDERSGRUPP *procent*

För att underlätta planeringen för Region Gotlands verksamheter delas prognosen in i olika åldersgrupper. Diagrammet nedan visar den procentuella volymförändringar per åldersgrupp¹ med utgångspunkt från årsskiftet 2022/2023 och med en tioårs horisont såväl bakåt som framåt. Samtliga åldersgrupper har vid utgångspunkten index 100. De historiska

värdena visar den procentuella förändring som varit och värdena från och med 2023 visar den prognostiserade utvecklingen. Här framgår det att åldersgruppen 80+ förväntas ha den största procentuella ökningen även på längre sikt. Det framgår även att antalet ungdomar i gymnasieåldern, 16-19 år, förväntas öka de kommande åren.

Källa: SCB och Region Gotland

¹ Åldersgrupperna representerar regionens planeringsbehov för verksamheterna

DEL 4 ► EKONOMISK ÖVERSIKT

DRIFT- OCH INVESTERINGSBUDGET SAMT FINANSIERING

Driftbudget

Region Gotland använder sig av ett sätt att fördela budget som både omfattar resursfördelningsmodeller, ramtillskott och besparingar (både riktade och generella). Resursfördelningsmodeller som tar hänsyn till volymförändringar finns för förskola, grundskola, gymnasieskola samt äldreomsorg. Verksamheten som bedrivs inom hälso- och sjukvårdsnämnden omfattas av en annan typ av resursfördelningsmodell som bygger på ett antagande om en medicinskteknisk utveckling motsvarande 2,5 procent per år vilket för 2024 innebär ett resurstillskott på 50,3 miljoner kronor.

Nämnderna får också, under förutsättning att ekonomiskt utrymme finns, kompensation för externa avtal, förändrade internhyror, andra interna prisförändringar samt personalkostnadskompensation. Externa avtal är ett samlingsnamn för de avtal som finns med externa utförare där man kommit överens om en viss indexuppräknings per år.

Utöver ovanstående fördelningar kan nämnderna äska om ytterligare medel utifrån en egen analys av vilka behov och satsningar som behöver göras framåt. Generella och riktade besparingar kan också förekomma utifrån det ekonomiska läget.

Statsbidrag som finns utöver de generella statsbidragen och som hanteras av enskilda nämnder, tillfaller nämnden direkt. Det finns väldigt många olika riktade statsbidrag som beslutas av riksdagen, vissa bidrag måste sökas och vissa tillfaller regionen enligt fastställd fördelning.

Nämndernas budgetramar för år 2024 är 6 577 mnkr (utgår ifrån 2023 års justerade budget som är totalt 6 189 mnkr). Till år 2024 har regionfullmäktige beslutat om ötkningar med totalt 388 mnkr vilket motsvarar 6,3 procent.

Resursfördelningsmodeller

Resursfördelningsmodellen för förskola och grundskola medför ett tillskott för barn och utbildningsnämnden på 3,5 mnkr. Modellen för gymnasieskola ger ett tillskott till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden på 9,3 mnkr. Hälso- och sjukvårdsnämnden får ett tillskott på 50,3 mnkr. Äldreomsorgsmodellen ger ett tillskott till socialnämnden på 32,4 mnkr.

Under 2019 sågs samtliga resursfördelningsmodellerna över utifrån de parametrar som ligger till grund för hur resurser fördelas. Det fanns bland annat en obalans i sättet att beräkna framtida barn- och elevvolym som medförde sena förändringar av stora belopp och därmed svårigheter att planera. Resultatet av översynen blev att äldreomsorgsmodellen samt modellen för gymnasieskola kvarstår oförändrade. Hälso- och sjukvårdsmodellen förändrades från 2020 och framåt så att det belopp som fördelas alltid beräknas som 2,5 procent av föregående års budgetbelopp. Modellen för förskola och grundskola samt fritidshem förändrades så att grunden för att beräkna barn- och elevvolym utgår från Region Gotlands befolkningsprognos för samtliga åldrar.

Indexuppräknings

Nämnderna kompenseras för prisökningar via externa avtal med 54,7 mnkr. Internhyran ska enligt beslut höjas 2024 med 7,8 procent vilket motsvarar 34,1 mnkr. Resultatenheterna måltid och försörjning inom regionstyrelseförvaltningen kommer att höja sina priser motsvarande 8,8 mnkr och teknikförvaltningens interna priser höjs med 6,8 mnkr. Nämnderna kompenseras med motsvarande belopp utifrån volym.

INDEXUPPRÄKNING *tkr*

Nämnd/styrelse	Personalkostnads-kompensation	Internpriser RSF	Internpriser TKF	Internhyra	Driftkostnad exploatering	Externa avtal
Regionstyrelsen	9 317	1 360	688	4 137	-	4 553
Regionstyrelse, räddningstjänst	1 459	0	33	275	-	73
Tekniska nämnden, teknikförvaltningen	2 924	0	556	1 046	-76	850
Miljö- och byggnämnden	3 288	0	91	463	-	0
Barn- och utbildningsnämnden	32 310	6 396	1 937	9 187	-	4 623
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	9 151	1 131	431	4 036	-	800
Socialnämnden	31 344	1 990	897	7 030	-	18 000
Hälso- och sjukvårdsnämnden	42 726	609	2 207	7 922	-	25 762
Politikerorganisationen	981	0	0	0	-	0
Summa	133 500	8 766	6 840	34 096	-76	54 661

Personalkostnadskompensation tkr

Personalkostnadsökningar har budgeterats till 133,5 mnkr och kompenseras för personalkostnadsökningar på 3,4 procent.

Nämnd/styrelse	
Regionstyrelsen – RSF*)	9 317
RS - Räddningstjänsten	1 459
Tekniska nämnden*)	2 924
Miljö- och byggnämnden	3 288
Barn- och utbildningsnämnden	32 310
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	9 151
Socialnämnden	31 344
Hälso- och sjukvårdsnämnden	42 726
Politikerorganisationen	981
Summa	133 500

*) De verksamheter som inte är anslagsfinansierade (delar av teknikförvaltningen samt delar av regionstyrelseförvaltningen) kompenseras via möjligheten att höja intäkterna och återfinns inte i denna fördelning av budgetmedel.

Effektivisering

Den långsiktiga målbilden är att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet och stabil ekonomi och det ska finnas en buffert för oförutsedda händelser.

För år 2024 uppgår effektiviseringarna till 52 mnkr och fördelades mellan nämnderna på följande sätt:

Effektivisering per nämnd tkr	
Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	4 000
Regionstyrelsen, räddningstjänsten	0
Tekniska nämnden	1 000
Miljö- och byggnämnden	0
Barn- och utbildningsnämnden	8 500
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	2 500
Socialnämnden	15 000
Hälso- och sjukvårdsnämnden	21 000
Summa	52 000

Ramtillskott

2024 har ramtillskott på 96 mnkr tillförts nämnderna.

De största enskilda satsningarna sker på tekniska nämnden för indexökning kollektivtrafikavtal på 13 mnkr, socialnämndens verksamhet 15 mnkr och hälso- och sjukvårdsnämnden med ett generellt ramtillskott på 40 mnkr. Övriga ramtillskott handlar bland annat om ramtillskott för anpassad skola, generellt ramtillskott räddningstjänsten, ramtillskott omsorg kväll och helg samt lönesatsning undersköterskor.

Specificering av samtliga ramtillskott finns på sidan 44 Ramberäkningar 2024 per nämnd.

Kapitalkostnader

Nämnderna kompenseras inte automatiskt för ökade eller minskade kapitalkostnader. När internräntan höjs eller sänks så justeras kapitalkostnadsbudgeten. Internräntan höjs 2024 från 1,0 procent till 2,0 procent. Kapitalkostnadsbudgeten har ökat med 8,6 mnkr och ingår i nämndernas budgetramar.

Nämndernas kapitalkostnadsbudget för skattefinansierad verksamhet är fastslagen enligt tabell nedan. Kostnaderna för framtida investeringar ska rymmas inom den här nivån.

BESLUTAD KAPITALKOSTNADSBUDGET PER NÄMND tkr

Fördelning per nämnd	Avskrivning	Internränta	Kapitalkostnadsbudget 2024
Regionstyrelsen	15 883	1 489	17 381
Regionstyrelsen, räddningstjänst	3 700	500	4 200
Miljö- och byggnämnd	1 289	2 126	3 415
Teknisk nämnd, teknikförvaltningen	32 341	8 756	41 097
Barn- och utbildningsnämnd	15 300	1 500	16 800
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	5 210	520	5 730
Socialnämnd	3 600	300	3 900
Hälso- och sjukvårdsnämnd	22 800	1 800	24 600
Summa anslagsfinansierad verksamhet	100 123	17 000	117 123

Investeringar

Den totala investeringsbudgeten för 2024 uppgår till 739 mnkr varav de skattefinansierade investeringarna uppgår till 517 mnkr, avgiftsfinansierade investeringarna uppgår till 162 mnkr och strategiska investeringar 60 mnkr.

2025 är den totala investeringsbudgeten 881 mnkr varav 488 mnkr är skattefinansierade investeringar och 253 mnkr avgiftsfinansierade investeringarna. Strategiska investeringar uppgår till 140 mnkr. Nivån på investeringarna 2025 ligger på en hög nivå och lån kommer att behöva tas upp givet att resultatet blir i enlighet med budget.

Investeringsutgifterna i planen för 2026 och framåt ligger också på en hög nivå, 924 mnkr år 2026, 804 mnkr år 2027 och 851 mnkr år 2028, totalt 1 783 för perioden. Investeringsbudgeten för hela perioden uppgår till 4 199 mnkr varav den skattefinansierade delen på 2 732 mnkr. Investeringarna i skattefinansierad verksamhet ska egenfinansieras, alltså vara i nivå med resultat, avskrivningar, avsättningar och eventuella investeringsinkomster. För att klara investeringarna inom det utrymme som finns utan upplåning (bortsett från avgiftsfinansierade investeringar) måste prioriteringar ske mellan och över åren.

INVESTERINGSBUDGET 2024-2025 OCH PLAN 2026-2028 FÖRDELAD PER NÄMND/FÖRVALTNING tkr

Nämnd/ Förvaltning	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Totalt 2024-2028
RS/RSF	109 000	193 000	128 000	40 000	40 000	510 000
RS/RT	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	40 000
MBN/SBF	500	500	500	500	500	2 500
TN/TKF	341 700	467 700	429 700	438 000	437 000	2 114 100
BUN/UAF	88 500	59 000	72 500	78 000	173 500	471 500
GVN/UAF	10 500	5 500	5 500	79 500	5 500	106 500
SON/SOF	78 000	73 000	205 000	120 500	146 500	623 000
HSN/HSF	103 000	74 000	75 000	40 000	40 000	332 000
Totalt	739 200	880 700	924 200	804 000	851 000	4 199 100
<i>varav skattefinansierad</i>	<i>517 000</i>	<i>487 700</i>	<i>626 200</i>	<i>531 500</i>	<i>569 500</i>	<i>2 731 900</i>
<i>varav avgiftsfinansierad</i>	<i>162 200</i>	<i>253 000</i>	<i>210 000</i>	<i>272 500</i>	<i>281 500</i>	<i>1 179 200</i>
<i>varav strategisk</i>	<i>60 000</i>	<i>140 000</i>	<i>88 000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>288 000</i>

Större investeringar 2024 och 2025

Under 2024-2025 är det budgeterat cirka 498 mnkr för investeringar i lokaler/fastigheter, varav 170 mnkr avser teknikkörförvaltningens fastighetsägaransvar. Bland fastighetsinvesteringarna finns avsatt 47 mnkr för ombyggnad av Alléskolan och 135 mnkr för äldreboende Klintehamn. I budgeten finns avsatta medel för ett nytt badhus, 2024 finns 60 mnkr och 2025 finns 140 mnkr.

Stora investeringar inom vatten- och avloppsverksamheten för perioden är framförallt reinvesteringar och att påbörja arbetet med Visby vattenverk, 333 mnkr. Budgeten för mark- och stadsmiljö, gator och vägar ligger på 60 mnkr för perioden. Investeringsbudgeten för IT-investeringarna i gemensam infrastruktur är 69 mnkr under 2024-2025.

INVESTERINGSBUDGET 2024-2025 OCH PLAN 2026-2028 FÖRDELADE PÅ INVESTERINGSGRUPP tkr

Investeringsgrupp	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Totalt 2024-2028
Investeringspotter	93 000	93 000	93 000	94 500	93 000	466 500
Fastighets-ägaransvar	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000	425 000
Lokalinvesteringar	184 000	144 500	285 000	263 000	312 500	1 189 000
Gemensam IT infrastruktur	32 000	37 000	22 000	22 000	22 000	135 000
Hamn	33 200	20 000	43 900	74 500	55 000	226 600
Mark- o stadsmiljö, gator/vägar	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Särskilda projekt	89 000	90 200	97 200	29 000	22 000	327 400
VA	125 000	208 000	145 000	195 000	225 000	898 000
Avfall	8 000	33 000	35 100	11 000	76 500	93 600
Strategisk, badhus	60 000	140 000	88 000			288 000
Summa	739 200	880 700	924 200	804 000	851 000	4 199 100

Investeringar per nämnd och större projekt redovisas i mer detalj i avsnitt ekonomisk översikt, Investeringsbudget 2024-2025 samt plan 2026-2028. Perioden 2026-2028 ska ses som en plan, varje enskilt år kommer att beredas så att nämndernas äskande ställs i relation till pågående projekt, ekonomiskt utrymme och uppsatta mål.

Finansiering av verksamhet och investeringar

Skatteintäkter, bidrag och årets resultat

Kommunalskatteintäkterna, utjämningsbidragen och de generella statsbidragen är de största inkomstkällorna för regionen. De utgör tillsammans cirka 75 procent av de totala intäkterna. Övriga intäkter består i huvudsak av riktade statsbidrag, taxor och avgifter.

Skatteintäkter och utjämningsbidrag påverkas i hög grad av hur skatteunderlaget och befolkningen utvecklas. Skatteunderlagets utveckling beror i sin tur på hur den ekonomiska tillväxten utvecklas. Taxor och avgifter styrs bland annat av regler om självkostnad och maxtaxa inom barnomsorg och äldreomsorg. Sammantaget innebär det att regionen har begränsade möjligheter att öka sin intäktssida. Utvecklingen av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag sätter därmed i hög grad ramarna för den verksamhet som kan bedrivas och finansieras.

I sin prognos för den samhällsekonomiska utvecklingen från oktober bedömer SKR att skatteunderlaget endast ökar med 3,3 procent 2024 för att sedan öka med 5,0 procent 2025 och sedan 4,3 procent 2026. Den lägre ökningen 2024 beror på en svag ökning av lönesumman. Från 2025 ökar skatteunderlaget till följd av att antalet arbetade timmar förväntas öka. Den genomsnittliga årliga ökningen av skatteunderlaget de senaste tio åren (perioden 2013-2022) ligger på drygt 4,1 procent. Från 2025 bedöms skatteunderlaget ha en ökningstakt som ligger över eller i nivå med det historiska genomsnittet. Det reala skatteunderlaget (nominellt skatte-

underlag minus inflation) påverkas mycket av den höga inflationen 2023 och 2024. Det reala skatteunderlaget 2023 minskar med drygt 2 procent och 2024 så ökar det endast med 0,5 procent. Regionens egna skatteintäkter beräknas enligt SKR:s prognos uppgå till 4 809 mnkr för 2023, en ökning med 142 mnkr (3,0 procent) jämfört med beräknat utfall för 2023. För 2025 och 2026 beräknas de egna skatteintäkterna öka årligen med 231 mnkr (4,8 procent) respektive 222 mnkr (4,4 procent).

Den budgeterade utvecklingen av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag bygger på prognoser som kan ändras både i positiv och i negativ riktning. Skatteintäkterna är preliminära och varje år görs en avräkning som blir känd först under innevarande år. En avvikelse på 1 procent påverkar resultatet med cirka 45 mnkr. Det innebär att en negativ slutavräkning behöver kunna hanteras inom det budgeterade resultatet för det aktuella året.

Det finansiella målet för årets resultat är 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag. Det innebär att det budgeterade resultatet behöver ligga på cirka 135-145 mnkr. För 2024 har regionfullmäktige beslutat om ett budgeterat resultat på -127 mnkr och att resultatutjämningsreserven ska användas för att reglera underskottet. Ett budgeterat minusresultat motiveras av tillfälligt mycket höga pensionskostnader på grund av inflationen. När inflationen normaliseras så kommer pensionskostnaderna att återgå till en mer normal nivå 2025 och 2026 vilket gör att resultatnivåerna successivt närmar sig målnivån på 2 procent. Det finansiella målet kommer inte att uppnås under planperioden.

ÅRETS RESULTAT I FÖRHÅLLANDE TILL SKATTEINTÄKTER OCH BIDRAGSINTÄKTER 2022-2026 mnkr

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Skatteintäkter	4 459	4 667	4 809	5 040	5 262
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	1 838	1 912	2 006	2 024	2 064
Årets resultat	237	32	-127	86	128
Årets resultat / skatteintäkter och bidrag, procent	3,8	0,5	-1,9	1,2	1,7

Finansiering av investeringar

Investeringarna finansieras i första hand genom det utrymme som skapas av årets resultat, avskrivningar, avsättningar, investeringsbidrag och försäljningsinkomster. I andra hand sker finansiering med lån.

Investeringsbudgeten för 2024 uppgår totalt till 739 mnkr varav 577 mnkr avser skattefinansierad verksamhet och 162 mnkr avser taxefinansierad verksamhet. Förutom budgeten för kommande år kommer nämnderna att begära kompletteringsbudget för investeringar som är framskjutna eller oavslutade. Det kan innebära en totalbudget på cirka 1 400 mnkr för 2024 vilket är mycket högt. Ofta blir det förseningar i de planerade investeringsprojekten varför utfallet vanligtvis hamnar på betydligt lägre nivåer.

Självfinansieringsgrad

Regionen har som inriktning att investeringarna i den skattefinansierade verksamheten helt ska finansieras med egna medel. Investeringar i den taxefinansierade verksamheten kan finansieras med extern upplåning då de ökade drift- och kapitalkostnaderna kan tas ut via avgifter som inte belastar de skattefinansierade verksamheterna.

Det finansiella målet för finansiering är formulerat såsom att självfinansieringsgraden av investeringar i skattefinansierad verksamhet ska uppgå till minst 100 procent.

Under perioden 2018-2022 har självfinansieringsgraden uppgått till 126 procent för samtliga investeringar. Självfinansieringsgraden för skattefinansierade investeringar har under samma period varit 193 procent.

För 2024 beräknas investeringarna i både den skattefinansierade verksamheten och den avgiftsfinansierade verksamheten kunna finansieras helt med egna medel. De totala investeringarna under hela planperioden ligger på en mycket hög nivå relativt de budgeterade resultaten vilket kommer att innebära en snabb och kraftig ökning av låneskulden med 835 mnkr under år 2025 och 2026. Självfinansieringsgraden sjunker under planperioden. Den genomsnittliga självfinansieringsgraden för investeringar i skattefinansierad verksamhet för perioden 2022-2026 uppgår till 111 procent men kommer att sjunka ytterligare om investeringarna ligger kvar på en hög nivå och resultatnivåerna inte ökar.

EGENFINANSIERING AV INVESTERINGAR 2022-2026 mnkr

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Löpande verksamhet; årets resultat, avskrivningar, avsättningar, reavinster	618	509	518	508	492
Försäljning anläggningstillgångar	37	90	20	20	20
Summa egenfinansiering	655	599	538	528	512
Investeringar	438	700	739	881	924
varav investeringar i skatte- finansierad verksamhet	323	589	577	628	714
Självfinansieringsgrad av tota- la investeringar, procent	150	86	73	60	55
Självfinansieringsgrad av in- vesteringar i skattefinansierad verksamhet, procent	203	102	93	84	72

Regionfullmäktige beslutade 2019 om en långsiktig plan för avsättning av medel till pensioner. Under en tjuoårsperiod ska 50 mnkr årligen avsättas till pensionsmedel med början 2020. Detta påverkar utrymmet för finansiering av investeringar framöver. Under 2021 och 2023 har en god likviditet möjliggjort att avsättningen till pensionsmedelsplaceringar dessa år har varit 150 mnkr per år. Svagare resultat och höga investeringsutgifter gör att likvida medel minskar relativt snabbt från 2023/2024 och framåt.

Långfristiga skulder och låneskuld

De långfristiga skulderna utgörs av banklån och förutbetalda investeringsbidrag. Investeringsbidragen består i huvudsak av anslutningsavgifter inom vatten- och avloppsverksamheten och statliga investeringsbidrag.

För 2023 prognostiseras de långfristiga skulderna uppgå till 1 000 mnkr varav lån i banker och kreditinstitut utgör 38 procent motsvarande 380 mnkr.

Genomsnittsräntan i skuldportföljen ligger på 2,15 procent. Räntekostnaderna 2023 uppgår till cirka 8 mnkr. Lån med räntebindning utgör för närvarande 92 procent av låneskulden och resterande lån har rörlig ränta. Skuldportföljens kortsiktiga räntekänslighet vid en ökning med 1 procentenhet av 3M Stibor ger en kostnadsökning med cirka 0,4 mnkr/år. Den genomsnittliga räntebindningen är 3,2 år och genomsnittliga kapitalbindningen är 2,4 år.

LÅNEFINANSIERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR 2022-2026 *tkr*

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Långfristiga skulder	1 000	1 015	1 030	1 445	1 910
varav lån	385	380	375	770	1 215
Andel lån, procent	39	37	36	53	64
Anläggningstillgångar	4 941	5 320	5 727	6 270	6 848
Lånefinansieringsgrad, procent	8	7	7	12	18

Under planperioden 2024-2026 kommer de långfristiga skulderna att öka med 895 mnkr. Låneskulden beräknas öka med 835 mnkr som en effekt av höga investeringsnivåer och otillräckliga resultat. Andel lån i förhållande till totala långfristiga skulder ökar med 27 procentenheter till 64 procent. Lånefinansieringsgraden kommer att öka med 11 procentenheter. En låneskuld på 1 215 mnkr skulle innebära räntekostnader på 26 mnkr per år givet oförändrad genomsnittsränta. Den höga inflationen har gjort att centralbankerna höjt styrräntorna kraftigt. Även de långa räntorna har ökat snabbt. Den snabba ökningen av låneskulden innebär att nya lån kommer att hamna på betydligt högre räntenivåer. En genomsnittlig ränta på 3,5 procent är inte realistiskt och med en låneskuld på 1 215 mnkr skulle det innebära årliga räntekostnader på 43 mnkr. Det är en kraftig ökning av räntekostnaderna med 35 mnkr jämfört med 2023 års nivå på räntekostnaderna. Högre räntekostnader innebär att större utrymme av driftbudgeten tas i anspråk som annars skulle ha kunnat användas kärnverksamheterna.

Det finansiella målet för låneskulden är att den maximalt får uppgå till 15 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Målet mäts som ett genomsnitt för de senaste fem åren. Genomsnittet för perioden 2022-2026 är 10 procent. Men år 2026 är andel lån 17 procent av skatteintäkter och bidrag vilket innebär att målet inte kommer att klaras framöver.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på finansiell styrka och visar hur stor andel av de totala tillgångarna som är finansierade med eget kapital. En låg soliditet innebär att en stor del av anläggningstillgångarna har finansierats med lånade medel i form av banklån och pensionskuld som ger finansiella kostnader vilka belastar resultatet. Med höga skulder blir regionen mer känslig för yttre faktorer som inte kan påverkas, bland annat inflation och ränteutveckling.

Soliditetsutvecklingen är beroende av två faktorer, dels hur det egna kapitalet förändras dels hur tillgångarna förändras. Det finansiella målet för soliditeten är formulerat såsom att soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas.

Soliditeten har de senaste tio åren legat relativt stabilt på 41-47 procent trots omfattande investeringsverksamhet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser har stärkts från -23 procent till 11 procent. Det har varit möjligt genom fastighetsförsäljningar och bra resultatnivåer de senaste åren samt att pensionskulden minskat genom pensionsutbetalningar. Prognosen för 2023 pekar på ett svagt resultat på 32 mnkr och investeringar på 700 mnkr. Det innebär att soliditeten kommer att försvagas relativt mycket. I budget och plan 2024-2026 ligger investeringarna på en mycket hög nivå samtidigt som de budgeterade resultatnivåerna är otillräckliga vilket gör att soliditeten kommer att sjunka mycket. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser försvagas under 2024 och 2025 men stärks igen år 2026.

UTVECKLING AV SOLIDITET 2022-2026 *procent*

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Soliditet enligt balansräkningen	43,2	41,1	36,9	35,2	34,2
Soliditet inklusive pensions- skuld i ansvarsförbindelsen	10,7	9,9	7,2	8,8	10,9

EXPLOATERING

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningsställa råmark för att kunna bygga bostäder, lokaler för handel, kontor, industrier och verksamhetslokaler. I exploateringsverksamheten ingår även att bygga och iordningsställa kompletterande gemensamma anordningar som gator, gång- och cykelvägar, grönområden, VA-system, värmeanläggningar, el och telesystem med mera.

Exploateringsplanen är ett styrdokument för regionens samhällsbyggnad de närmaste åren. Beslut om utbyggnad av bostads- eller verksamhetsområden får följdverkningar på regionens ekonomi och miljö. Exploateringsplanen ger en helhetsbild av de samhällsbyggnadsprojekt som direkt påverkar regionens ekonomi och som är pågående eller planeras under den kommande femårsperioden. Exploateringsplanen innehåller information om investeringsbehovet för infrastrukturåtgärder för vilka regionen ska vara huvudman. Kostnader för utbyggnad finansieras genom försäljning av mark, i de fall regionen äger mark som ska utvecklas, eller genom exploateringsbidrag från byggherrar.

En sammanställning av exploateringsbudgeten i siffror finns på sidan 52.

Pågående exploateringsprojekt

Samordning kvarteret Järnvägen

(Budget 2024: 2 300 000 kr)

Kvarteret Järnvägen är beläget strax utanför Söderport i Visby. För exploateringsprojektet finns upprättat projektdirektiv och har sedan 2020 en beslutad projektorganisation genom upprättad projektplan. Exploatering sker både genom förtätning av befintlig bebyggelse och genom att ianspråkta mark som idag är planlagd för allmänt ändamål, park. Området bedöms omfatta totalt cirka 165 bostadslägenheter samt lokaler för kontor- och centrumverksamhet. För färdigställandet av den tredje och sista detaljplanen kommer planhandläggare att ta in från en konsultfirma. Exploateringsavtal som reglerar genomförandet av den sista detaljplanen ska tecknas före planens antagande.

Gråbo/Yttre Furulund i Visby

(Budget 2024: 7 800 000 kr)

En förstudie godkändes av RF 2019-11-18. Projektdirektiv finns upprättat och projektorganisation är tillsatt. Exploatering avses ske både genom förtätning av befintlig bebyggelse och genom att ianspråkta mark som idag är planlagd för allmänt ändamål, park. Området bedöms omfatta cirka 450 bostadslägenheter. Samråd för de två detaljplanerna som ingår i projektet planeras ske under våren 2023. Förtätningen kommer innebära en minskande andel grönyta. Projektet omfattar därför även Gråboparken som utvecklas och omgestaltas för att höja kvalitén i de grönområden som blir kvar.

Verksamhetsområde Annelund

(Budget 2024: 0 kr)

Då tillgänglig industrimark i Visbys närområde är begränsad behövs ytterligare mark planläggas för verksamheter. Fastigheten Visby Annelund 1:39 är utpekad som ett verksamhetsområde i den fördjupade översiktsplanen för Visbyområdet 2025, Hela Visby (FÖP) KF 2009-12-14 §172. Då osäkerhet råder när detaljplanen kan antas är även kalkylen mycket osäker. Budgeten skrivs därför fram med några år utifrån scenariot att utbyggnaden kan påbörjas under 2027 och avslutas 2029.

Industrimark Visby

(Budget 2024: 9 600 000 kr)

Exploateringsprojektet avser iordningsställande av mark för industriändamål vid Österby (ca 28 000 kvm) och Bingerskvarn (16 000 kvm). För del av exploateringsprojektet, Österby, finns upprättat projektdirektiv daterat 2020. År 2021 beslutade Regionstyrelsen att utöka aktuellt exploateringsprojekt med Bingerskvarn. Projektdirektivet har uppdaterats och projektorganisation, förutom delprojektledare har tillsatts. För både Österby och Bingerskvarn finns upprättade detaljplaner. Exploateringsprojektet omfattas av upphävande av del av detaljplan, kompletterande utbyggnad av VA och gata, markinlösen, lantmäteriför rättningar, markförsäljning, projektering och projektledning.

Beslutade exploateringsprojekt, ej startade

Sotaren Terra Nova (Budget 2024: 0 kr)

Förstudie för exploateringsprojektet är framtagen och beslutad 2016. Projektdirektiv ska upprättas och projektorganisation ska tillsättas. I dagsläget saknas personella resurser för att starta detta projekt. En detaljplanläggning ska genomföras för att tillskapa mark för verksamheter. Intressenter är fastighetsägarna till verksamheterna inom området, där det bedrivs handel respektive processindustriell tillverkning men även andra företag i området som vill utöka för den verksamhet som bedrivs. I projektet ingår en trafiklösning för att knyta ihop kvarteret Stenhuggaren och Terra Nova. Av betydelse för finansieringen av projektet är att planområdet närmast kvarteret Stenhuggaren även kan innefatta mark för handel. En ny budget för exploateringsprojektet tas fram när projektet startas.

Visby hamn stadsutveckling

En förstudie godkändes av RS 2020-10-22. Projektdirektiv finns inte upprättat och projektorganisation är inte tillsatt. I dagsläget saknas personella resurser för att starta detta projekt. Samhällsbyggnadsprojektet ska omfatta framtagande av detaljplaner och utbyggnad av allmänna platser inom inre hamnen. Projektet omfattar kommunalägd mark. Marken nyttjas i dagsläget till största delen som parkering och för bebyggelse som ursprungligen varit kopplad till hamnverksamheten. Ett utvecklingskoncept har tagits fram. Utbyggnaden inom exploateringsområdet kommer ske etappvis då denna kräver relativt stora insatser för iordningsställande av marken för bebyggelse, hantering av befintlig bebyggelse och i utveckling av allmän plats. Då det är angeläget för Gotland att Campus Gotland får möjlighet att växa föreslås att området med universitetsbyggnaderna prioriteras. Beroende på områdets utsatta läge och speciella förutsättningar bedöms utvecklingen av Inre hamnen att medföra högre kostnader än normalt för både regionen och exploitörer. Den översiktliga bedömningen är ändå att kostnaderna, exklusive investeringskostnaden för byggnader som ska ägas av regionen, kommer att ligga i nivå med beräknade intäkter. Trafikverket har tagit fram ett förslag på riksintressen i Visby hamn vilket kan påverka projektets omfattning framöver. Även beräkningar på framtida havsnivåhöjningar kan påverka projektet. I förstudien som genomfördes 2020 uppskattades den totala kostnaden för exploateringen till 142 mnkr. En uppdaterad budget för exploateringsprojektet tas fram när projektet kan påbörjas.

Stadsutveckling Visborg

Stadsutveckling Visborg kommer bestå av ett flertal exploaterings- och infrastrukturprojekt som har en lång tidshorisont och utbyggnadsperiod. Områdets totala yta är ca 500 hektar och i dagsläget finns det fem antagna och tre påbörjade detaljplaner inom området, samt en planering för indelning av delområde "Norra Visborg".

Visborgsområdet kan när det är utbyggt komma att innehålla mer än 3 500 bostäder samt ytor om totalt ca 40 000 kvadratmeter för verksamheter. De olika utredningar som genomförts sedan projektet startade gällande vatten och avlopp, skyfall och dagvattenhantering pekar på stora utmaningar för exploatering. Utmaningar finns också kring investeringar som behöver genomföras i vatten och avlopp men även kring tillståndsfrågor kopplat till naturskydd. De utmaningar som har identifierats kräver ytterligare utredningar, framförallt kopplat till vatten och avlopp, mot bakgrund av områdets karaktär och att Visborg ligger inom skyddszonen för dricksvattentäkter. Mot bakgrund av det fick projektet i uppdrag att göra en konsekvensutredning som presenterades under första kvartalet 2022. Uppdraget omfattade att bland annat utifrån utredningar och information bedöma möjligheten till markanvändning enligt ursprunglig strukturplan samt att göra en grov uppskattning av investeringskostnader för de åtgärder som föreslås och där det är möjligt göra en jämförelse med ursprungliga, utifrån strukturplanen, bedömda investeringskostnader. Utredningen visade att det fanns några smärre konflikter vad gäller ursprunglig markanvändning, utifrån strukturplanen, men att det var konflikter som går att lösa. Den sammanlagda investeringskostnaden uppskattades till en avsevärt högre nivå jämfört mot ursprunglig uppskattad investeringskostnad. Ett stadsutvecklingsprojekt av denna dignitet är komplext utifrån många perspektiv vilket gör att framdrift och tidplan kontinuerligt förändras och med anledning av de ekonomiska osäkerheter som råder i Stadsutvecklingsprojekt Visborg så anges ingen budget för projektet i denna exploateringsplan och budget.

Kommande exploateringsprojekt

Projektstart för ännu ej beslutade exploateringsprojekt ska finansieras via driftbudgeten. Exploateringsprojekten ska föregås av en förstudie som resulterar i ett Start-PM. I förstudien utreds förutsättningarna för att genomföra ett exploateringsprojekt och utredningen blir ett underlag för ett regionstyrelsebeslut om att gå vidare med projektet eller ej. Förstudier planeras att inledas respektive har inletts, för följande exploateringsprojekt:

Pågående förstudier:

- Torslunden
- Särskilt boende i Slite
- Idrottshall i Visby
- Lokalisering av särskilda boenden på Gotland

Planerade förstudier utan prioriteringsordning:

- Visby Norderstrand 1:5 mfl
- Syren 1 & Cypressen 3
- Genomförandeplan Program Klintehamn
- Hemse Mullvalds 1:9
- Östercentrum
- Klinte Sicklings
- Öja Gisle
- Kilen

TAXOR OCH AVGIFTER

Taxor och avgifter allmänt

Taxor och avgifter svarar för knappt 10 procent av finansieringen av regionens driftbudget. I jämförelse med skatteintäkter och utjämningsbidrag är avgifternas finansieringsandel relativt liten. Avgifterna har dock stor betydelse för finansieringen av enskilda kommunala verksamheter. För avgiftsfinansierade verksamheter är målet att avgifterna i så hög grad som möjligt ger full kostnadsäckning. Avgifterna har även stor betydelse inom exempelvis det sociala området även om kravet på täckningsgrad av fördelningspolitiska skäl inte kan sättas så högt.

Vid sidan om finansieringsaspekten är avgifterna ett styrmedel för att påverka efterfrågan av kommunala tjänster. Detta kan ske genom att avgifterna höjs eller sänks. På detta sätt kan också information fås om hur kommuninvånarna och övriga konsumenter värderar olika kommunala tjänster i förhållande till avgiften. Dock är regionens möjlighet att påverka taxorna inom förskolan och äldreomsorgen starkt begränsade genom införande av maxtaxor liksom olika slag av högkostnadsskydd inom hälso- och sjukvården.

Alla externa taxor och avgifter finns på regionens hemsida. Nedan beskrivs de större förändringar som är beslutade för 2024.

Externa taxor och avgifter

Taxa för detaljplaner och planbesked

Ny taxa gäller från 1 november 2023. Till grund för denna finns beräkning av tidsåtgång för handläggning och jämförelse av gällande avgifter vid flera andra kommuner. Den nya taxan gör ingen skillnad på avgifter för planbesked (samma avgift för ett positivt planbesked som för ett negativt planbesked) då det tar lika lång tid att handlägga. Ett förtydligande görs i taxan om att delfakturerings kan bli aktuell även mellan skedena i planprocessen det vill säga vid samråd, vid granskning samt vid antagande.

Avfallstaxa

Ny taxa gäller från 1 januari 2024. En översyn av avfallstaxan görs varje år inför kommande avtalsperiod med entreprenör och innefattare bland annat en indexreglering för att värdesäkra intäkterna. Andra förändringar i avfallstaxan är att grundavgiften i avfallstaxan föreslås höjas med 7 procent (exklusive indexhöjning), för att möjliggöra självfinansiering av säsongsöppna ÅVC. Regeringen beslöt under 2020 att det ska vara obligatoriskt att sortera ut matavfall från och med den 1 januari 2024. Region Gotland kommer att söka dispens hos Naturvårdsverket för matavfallsinsamling på de fastigheter inom Visby ringmur som inte kan ha utsortering av matavfall på grund av fastighetens utformning och skydd för ombyggnation. Övriga abonnenter med denna tjänst ska erbjudas att ha ett abonnemang för matavfallskärl.

Hamntaxa

Ny taxa gäller från 1 mars 2024. En ändring av strukturen i gästbåtstaxan är gjord för att för att taxan ska kunna tillämpas i digitala system, vilket kommer att ha en positiv påverkan på den gästhamnsupphandling som ska genomföras inför nästa säsong. Utöver detta utökas taxan med avfallsavgifter och liggetidsavgiften höjs. Dessa höjningar beror på ett nytt fenomen med betydligt längre liggetider vid kaj vilket medför ett ökat slitage och genererar avfallskostnader.

Interna priser

Inom regionen finns resultatenheter som finansieras via interna priser. Dessa finns framförallt inom teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen. Teknikförvaltningen administrerar regionens internhyror samt regionens försörjningsverksamhet. Hyrorna höjs 7,8 procent 2024. Nämnderna kompenseras för höjningen i budgetramen.

Regionstyrelseförvaltningen är till viss del intäktsfinansierad. Måltid och delar av IT-verksamheten är intäktsfinansierad. Priserna höjs med 8,8 mnkr inför 2024. Fördelning per nämnd är beslutad.

RESULTATPLAN 2024-2026 *mnkr (löpande priser)*

	Bokslut 2022	Prognos* 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
1 Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar	-5 649	-6 151	-6 458	-6 574	-6 801
2 Avskrivningar	-329	-321	-332	-338	-346
Verksamhetens nettokostnader	-5 978	-6 472	-6 790	-6 912	-7 147
3 Skatteintäkter	4 459	4 667	4 809	5 040	5 262
4 Bidragsinkomster	1 838	1 912	2 006	2 024	2 064
5 Finansiella intäkter	17	50	5	5	5
5 Finansiella kostnader	-99	-125	-157	-71	-56
6 Årets resultat	237	32	-127	86	128
7 Användning av RUR (Resultatutjämningsreserv)			127		
8 Balanskravsresultat			0		

Nedan kommenteras de poster som redovisas i resultatplanen

- 1. Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar:** Verksamhetens nettokostnader är justerade för interna poster. Posten finansförvaltningen omfattar intäkter och kostnader i finansförvaltningsbudgeten under rubrikerna *Verksamhetens intäkter, Verksamhetens kostnader, och Internränta.*

Nämnderna	-5 860	-6 356	-6 577	-6 662	-6 754
Kapitalkostnader	329	321	332	338	346
Finansförvaltningen	-118	-117	-213	-65	-18
Prisökningsreserv	0	0	0	-55	-110
Personalkostnadsreserv	0	0	0	-130	-265
Summa	-5 649	-6 151	-6 458	-6 574	-6 801

- 2. Avskrivningar:** Planenliga avskrivningar beräknade på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärden.
- 3. Skatteintäkter:** Egna kommunalskatteintäkter
- 4. Bidragsinkomster:** Omfattar inkomstutjämning, kostnadsutjämning, LSS-utjämning, strukturbidrag och reglering samt fastighetsavgift.
- 5. Finansiella intäkter och kostnader:** Här redovisas ränteintäkter och aktieutdelning, räntekostnader för regionens upplåning och pensionsskuld samt vinster och förluster på finansiella placeringar.
- 6. Årets resultat:** Årets resultat är liktydigt med förändringen av eget kapital.
- 7. Resultatutjämningsreserv (RUR):** Enligt särskilda riktlinjer kan medel reserveras eller användas ur reserven givet vissa förutsättningar.
- 8. Balanskravsresultat:** Det resultat som ligger till grund för bedömning av god ekonomisk hushållning.

* Enligt Delårsrapport 2-2023 (januari- augusti)

FINANSPLAN 2024-2026 *mnkr (löpande priser)*

	Bokslut 2022	Prognos* 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Resultat	237	32	-127	86	128
Avskrivningar	329	321	332	338	346
Avsättningar	72	241	323	94	28
Realisationsvinster	-32	-85	-10	-10	-10
Realisationsförluster	12	0	0	0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	618	509	518	508	492
Förändringar i rörelsekapital exkl. likvida medel	-57	-150	50	-50	-50
Kassaflöde från den löpande verksamheten	561	359	568	458	442
INVESTERINGAR					
Investeringsutgifter	-438	-700	-739	-881	-924
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	-1	0	0	0	0
Försäljning av anläggningstillgångar	37	90	20	20	20
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Finansiell leasing anläggningstillgångar	-4	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-406	-610	-719	-861	-904
FINANSIERING					
Förändring av långfristiga fordringar	-5	0	0	0	0
Långfristig upplåning	5	0	0	400	450
Amortering	-5	-5	-5	-5	-5
Förutbetalda intäkter	22	20	20	20	20
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	17	15	15	415	465
ÅRETS KASSAFLÖDE	172	-236	-136	12	3

* Enligt Delårsrapport 2-2023 (januari- augusti)

BALANSPLAN 2024-2026 mnkr (löpande priser)

	Bokslut 2022	Prognos* 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar	4 941	5 320	5 727	6 270	6 848
Omsättningstillgångar	1 709	1 759	1 809	1 859	1 909
Summa tillgångar	6 650	7 079	7 536	8 129	8 757
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	2 874	2 906	2 779	2 865	2 993
- därav årets resultat	237	32	-127	86	128
- därav resultatutjämningsreserv	364	364	237	237	237
Avsättningar					
Avsättningar till pensioner	1 289	1 525	1 843	1 932	1 955
Andra avsättningar	166	171	176	181	186
Summa avsättningar	1 455	1 696	2 019	2 113	2 141
Skulder					
Långfristiga skulder	1 000	1 015	1 030	1 445	1 910
Kortfristiga skulder	1 321	1 462	1 708	1 706	1 713
Summa skulder	2 321	2 477	2 738	3 151	3 623
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	6 650	7 079	7 536	8 129	8 757
Soliditet, %**	43,2	41,1	36,9	35,2	34,2
Soliditet, %***	10,7	9,9	7,2	8,8	10,9

* Enligt Delårsrapport 2 - 2023 (januari- augusti)

** Exklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998

*** Inklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998. (2 163 mnkr 2022, 2 202 mnkr 2023, 2 236 mnkr 2024, 2 153 mnkr 2025, 2 042 mnkr 2026).

FINANSFÖRVALTNINGSBUDGET 2024 *mnkr*

Konto	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
3721 Försäljningspris exploateringfastigheter	10,0	20,0	10,0
382 Realisationsvinster, fastighetsförsäljningar	31,0	95,0	10,0
Övrigt	5,0	0,0	0,0
Summa	46,0	115,0	20,0
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
4421 Bokfört värde exploateringsfastigheter	-2,0	0,0	0,0
4799 Ekologiska livsmedel	-1,0	-1,0	-1,0
4799 Övriga interna bidrag	-29,0	0,0	0,0
5151 Förändring semesterlöneskuld	0,0	-5,0	-5,0
56121 Interndebitering arbetsgivaravgift	909,0	933,0	990,0
56122 Utbetalning arbetsgivaravgifter	-856,0	-897,0	-946,0
56131 Interndebitering pensionsavgift	215,0	303,5	325,0
56132 Utbetalning pensionsavgift	-139,0	-195,0	-212,0
56133 Löneskatt pensionsavgift	-34,0	-47,0	-51,5
5633 Löneskatt utbetalda pensioner	-38,0	-37,0	-41,0
5635 Löneskatt pensionsavsättning	-13,0	-44,0	-62,0
5712 Pensionsförsäkring alternativ KAP-KL	-5,0	-5,0	-7,0
5714 Premier OPF-KL Trygg Politikerpension	-1,0	0,0	0,0
5721 Förändring pensionsavsättning	-27,0	-73,0	-117,0
5722 Förändring garantipensionskuld	0,0	0,0	0,0
5732 Pensionsutbetalningar	-139,0	-149,0	-163,0
5739 Avgift pensionsadministration	-1,0	-1,0	-1,0
7351 Kundförluster	0,0	-1,0	-1,0
782 Realisationsförlust, utrangering anläggningstillgångar	-11,0	0,0	0,0
7871 Förändring avsättning deponier	-29,0	0,0	0,0
Övrigt	-3,9	0,0	0,0
Summa	-204,9	-218,5	-292,5
INTERNRÄNTA			
796 Intern ränta kostnad Geab, AB GotlandsHem	-0,2	-0,5	-0,5
796 Intern ränta kostnad investeringsbidrag	-4,3	-6,0	-6,0
796 Intern ränta intäkt	45,7	41,4	66,0
Summa	41,2	34,9	59,5

forts. Finansförvaltningsbudget 2024

Konto	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
SKATTER			
801 Kommunalskatt	4 315,0	4 593,0	4 809,0
8051 Skatteavräkning, prognos	113,0	0,0	0,0
8052 Justeringspost skatteavräkning	31,0	0,0	0,0
Summa	4 459,0	4 593,0	4 809,0
GENERELLA STATSBI DRAG			
821 Inkomstutjä mning	1 285,0	1 393,0	1 395,0
822 Strukturbidrag	167,0	169,0	169,0
824 Regleringsbidrag	208,0	96,0	233,0
825 Kostnadsutjä mningsbidrag	141,0	174,0	181,0
828 Fastighetsavgift	182,0	222,0	196,0
829 Övriga bidrag från staten	30,0	0,0	0,0
835 Kostnadsutjä mning	-175,0	-180,0	-166,0
836 Avgift LSS-utjä mning	0,0	0,0	-2,0
Summa	1 838,0	1 874,0	2 006,0
FINANSIELLA INTÄKTER			
841 Utdelning på aktier och andelar	6,0	5,0	0,0
842 Ränteintäkter	3,0	0,9	0,9
845 Ränta på kundfordringar	0,4	0,3	0,3
8468 Orealiserad vinst pensionsmedelsplaceringar	0,7	0,0	0,0
8495 Avgift borgensåtagande	4,0	4,0	4,0
Övrigt	2,3	0,0	0,0
Summa	16,4	10,2	5,2
FINANSIELLA KOSTNADER			
8522 Ränta beräknad upplåning	0,0	-1,0	-1,0
8523 Ränta kortfristiga lån	-6,0	-2,0	-5,0
8525 Ränta långfristiga lån, avgiftsfinansierad verksamhet	-6,0	-10,0	-10,0
8531 Ränta årets pensionsavsättningar	-25,0	-109,0	-140,0
856 Förlust pensionsmedelsplaceringar	-29,0	0,0	0,0
8568 Orealiserad förlust pensionsmedelsplaceringar	-29,0	0,0	0,0
857 Avgifter banktjänster	-1,0	-0,8	-0,8
Övrigt	-2,5	-0,2	-0,2
Summa	-98,5	-123,0	-157,0
SUMMA	6 097,2	6 285,6	6 450,2
Nämnderna	-5 860,1	-6 189,4	-6 577,1
ÅRETS RESULTAT	237,1	96,2	-126,9

RAMBERÄKNING 2024 PER NÄMND *tkr*

	Justerad budget 2023	Justering enligt plan	Resursfördelningsmodeller	Indexuppräkningsnetto*	Effektivisering	Ramtillskott	Övriga förändringar**	Personalkostnadskompensation	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Regionstyrelse											
Politikerorganisation	-34 698	0	0	0	0	-1 475	0	-981	-37 154	1 475	1 475
Regionstyrelseförvaltning	-458 038	-3 573	0	-8 018	4 000	-2 600	-749	-9 317	-478 295	-4 122	-5 123
Räddningstjänst	-61 882	0	0	-381	0	-3 000	-250	-1 459	-66 972	0	0
Teknisk nämnd	-225 676	2 000	0	-2 528	1 000	-16 000	-4 454	-2 924	-248 582	5 000	5 000
Miljö- och byggnämnd	-61 936	0	0	-554	0	0	-1 063	-3 288	-66 841	0	0
Barn- och utbildningsnämnd	-1 370 137	0	-3 458	-22 143	8 500	-13 400	-750	-32 310	-1 433 698	8 242	15 249
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-362 702	0	-9 291	-6 398	2 500	0	-260	-9 151	-385 302	-10 048	-20 551
Socialnämnd	-1 602 729	0	-32 427	-27 917	15 000	-19 600	-150	-31 344	-1 699 167	-32 925	-67 806
Hälsa- och sjukvårdsnämnd	-2 011 618	0	-50 300	-36 500	21 000	-40 000	-900	-42 726	-2 161 044	-52 700	-105 600
SUMMA NÄMNDER	-6 189 416	-1 573	-95 476	-104 439	52 000	-96 075	-8 576	-133 500	-6 577 055	-85 078	-177 356

* Kompensation sker för uppräknings av externa avtal, interna priser och internhyra.

** Internräntan höjs från 1 procent till 2 procent. Skattefinansierad verksamhet får kompensation för höjningen av internräntan.

Bilaga till ramberäkning 2024 *tkr*

Justeringar av budget 2023

	Integrerad budget 2023	Justering	Justerad budget 2023
RS			
Politikerorganisationen	-36 485	1 787	-34 698
Regionstyrelseförvaltning	-457 518	-520	-458 038
Räddningstjänst	-61 882		-61 882
TN	-224 461	-1 215	-225 676
MBN	-63 213	1 277	-61 936
BUN	-1 369 226	-911	-1 370 137
GVN	-362 519	-183	-362 702
SON	-1 602 442	-287	-1 602 729
HSN	-2 011 670	52	-2 011 618
Summa	-6 189 416	0	-6 189 416

Indexuppräknings

	Internhyra*	Interna priser regionstyrelseförvaltning	Interna priser teknikförvaltning	Driftkostnader exploatering	Externa avtal	Summa indexuppräknings
RS						
Politikerorganisationen	0				0	0
Regionstyrelseförvaltning	-4 137	1 360	-688		-4 553	-8 018
Räddningstjänst	-275		-33		-73	-381
TN	-1 046		-556	-76	-850	-2 528
MBN	-463		-91		0	-554
BUN	-9 187	-6 396	-1 937		-4 623	-22 143
GVN	-4 036	-1 131	-431		-800	-6 398
SON	-7 030	-1 990	-897		-18 000	-27 917
HSN	-7 922	-609	-2 207		-25 762	-36 500
Summa	-34 096	-8 766	-6 840	-76	-54 661	-104 439

* 2024 höjs internhyran med 7,8 procent motsvarande 34,1 mnkr vilket medför justering av nämndernas budgetramar.

Specifikation av förändringar i budget 2024 *tkr*

NÄMNDERNAS INTEGRERADE BUDGETRAMAR 2023	6 189 416
--	------------------

JUSTERINGAR BUDGET 2023

MBN: Överlämnande av energi- och klimatrådgivning	150
RS/RSF: Överlämnande av energi- och klimatrådgivning	-150
MBN: Överföring ansvar och budget för ekonomistöd	370
RS/RSF: Överföring av ansvar och budget för ekonomistöd	-370
TN: Rättelse ombudgetering MEX (RF § 131 2023-09-18)	-1 000
MBN: Rättelse ombudgetering MEX (RF § 131 2023-09-18)	1 000
RF: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	2 556
RS: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-518
ÖFN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-34
PAN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-32
Valnämnd: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-7
Revision: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-178
TN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-215
MBN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-243
BUN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-911
GVN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-183
SON: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	-287
HSN: Ombudgetering politisk verksamhet 2022-2026*	52
SUMMA JUSTERAD BUDGET 2023	6 189 416

* Regionfullmäktige 2023-06-19 § 95

JUSTERING ENLIGT PLAN 2024

TN: Evakueringslokaler för Södervärn och Alléskolan	2 000
RS: e-arkiv	500
RS/RSF: hansedagarna	-1 573
RS/RSF: internt hållbarhetsarbete	-2 500
SUMMA JUSTERING ENLIGT PLAN 2024	-1 573

RESURSFÖRDELNINGSMODELLER**BUN**

Förskola (färre barn)	6 240
Fritidshem (färre barn)	1 702
Förskolesklass (färre barn)	1 843
Grundskola (fler barn)	-13 243
Summa	-3 458

GVN

Gymnasieskolan	-9 291
----------------	--------

SON

Äldreomsorg	-32 427
-------------	---------

HSN

Medicinteknisk utveckling	-50 300
---------------------------	---------

SUMMA RESURSFÖRDELNINGSMODELLER	-95 476
--	----------------

Summa	-76
--------------	------------

forts. Specifikation av förändringar i budget 2024

INDEXUPPRÄKNING**Externa avtal**

Externa avtal RSF	-4 553
Externa avtal RT	-73
Externa avtal TN	-850
Externa avtal BUN	-4 623
Externa avtal GVN	-800
Externa avtal SON	-18 000
Externa avtal HSN	-25 762
	Summa
	-54 661

Interna priser - regionstyrelseförvaltningen

Personalkostnadskompensation	-2 000
Höjd hyra generellt 7,8 procent	-966
Indexuppräknning livsmedel	-5 000
Införande av "Gotlandsveckan"	-300
Indexuppräknning transport och övriga kostnader	-500

Interna priser - teknikförvaltningen

Personalkostnadskompensation	-5 000
Personalomkostnadspålägg	-840
Höjd hyra generellt 7,8 procent	-300
Fordon, drivmedel, material	-700
	Summa
	-15 606

Interna priser - hyror

Höjd internhyra 7,8 procent	-34 096
	Summa
	-34 096

Driftskostnader exploatering

TN: Järnvägen	-56
TN: Såpsjudaren	-16
TN: Yttre A7	-4
	Summa
	-76

SUMMA INDEXUPPRÄKNING	-104 439
------------------------------	-----------------

forts. Specifikation av förändringar i budget 2024

EFFEKTIVISERING

Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	4 000
Regionstyrelsen räddningstjänst	0
Tekniska nämnden	1 000
Miljö- och byggnämnden	0
Barn- och utbildningsnämnden	8 500
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	2 500
Socialnämnden	15 000
Hälso- och sjukvårdsnämnden	21 000
SUMMA EFFEKTIVISERING	52 000

RAMTILLSKOTT

RS/RSF: Brottsförebyggande arbete, generellt statsbidrag	-800
RS/RSF: Resurscentrum konst	-300
RS/RSF: Förstärkning kultur- och fritid	-1 500
RS/RT: Generellt ramtillskott	-3 000
TN: Indexökning kollektivtrafikavtal	-13 000
TN: Utbyte drivmedel, klimatanpassning, åtgärder för bättre luftkvalitet	-3 000
BUN: Ramtillskott för anpassad skola	-5 400
BUN: Kompensation ökad hyra	-6 500
BUN: Ramtillskott omsorg kväll- och helg	-1 500
SON: Lönesatsning undersköterskor	-4 600
SON: Ramtillskott LSS verksamhet	-15 000
HSN: Generellt ramtillskott	-40 000
Valnämnden: EU-val 2024	-1 475
SUMMA RAMTILLSKOTT	-96 075

ÖVRIGA FÖRÄNDRINGAR**Höjd internränta från 1 till 2 %***

Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	-749
Regionstyrelsen räddningstjänst	-250
Tekniska nämnden	-4 454
Miljö- och byggnämnden	-1 063
Barn- och utbildningsnämnden	-750
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-260
Socialnämnden	-150
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-900
SUMMA ÖVRIGA FÖRÄNDRINGAR	-8 576

* Beslutat av RF 2023-06-19 § 105, RS 2023-12-12

PERSONALKOSTNADSUPPRÄKNING

Generell personalkostnadskompensation	-133 500
SUMMA PERSONALKOSTNADSUPPRÄKNING	-133 500

RAMBUDGET 2024	5 801 777
-----------------------	------------------

forts. Specifikation av förändringar i budget 2024

RAMJUSTERINGAR ÅREN 2025-2026 (jmf med budget 2024)

	2025	2026
Resursfördelningsmodeller		
BUN, resursfördelningsmodell*	8 242	15 249
GVN, resursfördelningsmodell	-10 048	-20 551
SON, resursfördelningsmodell	-32 925	-67 806
HSN, resursfördelningsmodell	-52 700	-105 600
Summa	-87 431	-178 708
Övrigt		
TN: Evakueringslokaler för Södervärn och Alléskolan	5 000	5 000
Valnämnden: EU-val 2024	1 475	1 475
RS/RSF: Badhus i Visby drift	0	-13 400
RS: landsbygdsutveckling fokus skola 2022-2024	1 000	1 000
RS/RSF: Hansedagarna 2025	-5 122	7 277
Summa övrigt	2 353	1 352
SUMMA RAMJUSTERING 2025-2026	-85 078	-177 356
<i>* Består av:</i>		
- förskola	3 071	2 697
- fritidshem	677	1 676
- förskoleklass	591	2 519
- grundskola	3 903	8 357

INVESTERINGSBUDGET 2024-2025 tkr

samt plan 2026-2028

	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
REGIONSTYRELSEN					
Regionstyrelseförvaltningen					
Investeringspott	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Lokalinvesteringar, kök	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
IT- investeringar pott	32 000	37 000	22 000	22 000	22 000
Landsbygdsutveckling			2 000	2 000	2 000
Minnesmärke Almedalen (Wieselgren)	1 000				
Summa	49 000	53 000	40 000	40 000	40 000
Strategiska investeringar					
Badhus	60 000	140 000	88 000		
Summa regionstyrelseförvaltningen	109 000	193 000	128 000	40 000	40 000
Regionstyrelsen/räddningstjänst					
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Summa räddningstjänst	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Summa investeringar regionstyrelsen	117 000	201 000	136 000	48 000	48 000
MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN					
Investeringspott	500	500	500	500	500
Summa investeringar miljö- och byggnämnden	500	500	500	500	500

Investeringsbudget 2024-2025 fortsätter på nästa sida

forts. Investeringsbudget 2024-2025

	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
TEKNISKA NÄMNDEN					
Investeringar i skattefinansierad verksamhet					
Investeringspott	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Mark-och stadsmiljö, gator och vägar	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Gångtrafiklösning kryssningskaj			30 000		
Belysning Visby innerstad		14 000	14 000	7 000	
Upprustning och åtgärd Norderstrand/Kruttornet		11 200	11 200		
Obligatorisk ventilationskontroll	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Investeringar fastighetsägaransvar	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Utveckling av fastigheter	500	500	500	500	500
Solceller på fastigheter	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Utbyte av lysrör och armaturer till LED	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Ställverk Visby lasarett	6 000				
Reservkraft och ställverk Korpen särskilt projekt	19 000	31 000			
Hamnverksamhet	4 000	8 000	14 000	8 000	5 000
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	179 500	214 700	219 700	165 500	155 500
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet					
VA-verksamhet	75 000	75 000	125 000	125 000	125 000
Visby vattenförsörjning	50 000	133 000	20 000	70 000	100 000
Avfallsverksamhet	8 000	33 000	35 100	11 000	6 500
Linjehamn	9 400	8 000	12 600	9 000	10 000
Ombyggnad fenderverk FL 7	19 800				
Ombyggnad hamnterminal		4 000	17 300	23 000	
Muddring och logistikyta nordost om oljekajen Visby				34 500	23 000
Övernattningsläge oljekaj					17 000
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	162 200	253 000	210 000	272 500	281 500
Summa investeringar tekniska nämnden	341 700	467 700	429 700	438 000	437 000
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN					
Investeringspott	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Lokalinvesteringar förskola	20 000	40 000	2 500	2 500	3 000
Lokalinvesteringar grundskola, anpassad skola	4 000	4 000	5 000	5 000	5 500
Alléskolan	47 000				
Möbler Alléskolan	2 500				
Idrottshall Visby			50 000		
Visborgs förskola				45 000	
Västerhejde skola				10 500	
VVV skolan Västerhejde, Vibble, Visborg					150 000
Summa investeringar barn- och utbildningsnämnden	88 500	59 000	72 500	78 000	173 500

forts. Investeringsbudget 2024-2025

	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN					
Investeringspott	5 500	5 500	5 500	7 000	5 500
Lokalinvesteringar vuxenutbildning	5 000			72 000	
Summa investeringar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	10 500	5 500	5 500	79 000	5 500
SOCIALNÄMNDEN					
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Tingsbrogården			135 000		
Gruppboendestad LSS Visby			40 000		
Äldreboende Klintehamn	70 000	65 000			
SoL-boende socialpsykiatri Visby			22 000		
Äldreboende inriktning Slite				112 500	132 500
Äldreboende Slite utrustning					6 000
Summa investeringar socialnämnden	78 000	73 000	205 000	120 500	146 500
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN					
Investeringspott	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Lokalinvesteringar	20 000	20 000	15 000		
Gasarmar och pendlar	4 000				
Patientkallelsesystem	27 000				
Angiografiutrustning	7 000				
Magnetkamera MR			10 000		
PCI utrustning			10 000		
Datortomograf DT		14 000			
Infusionspumpar	5 000				
Summa investeringar hälso- och sjukvårdsnämnden	103 000	74 000	75 000	40 000	40 000
Investeringsbudget totalt	739 200	880 700	924 200	804 000	851 000
varav skattefinansierad verksamhet	517 000	487 700	626 200	531 500	569 500
varav avgiftsfinansierad verksamhet	162 200	253 000	210 000	272 500	281 500
varav strategiska investeringar	60 000	140 000	88 000		

EXPLOATERINGSBUDGET 2024-2025 tkr

samt plan 2026-2028

Exploateringsområde	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
JÄRNVÄGEN					
lordningställande av tomtmark	1 700				
Vatten- och avlopp					
Gata/park	600	5 700	2 000		
SUMMA JÄRNVÄGEN	2 300	5 700	2 000	0	0
GRÅBO/YTTRE FURLUND					
lordningställande av tomtmark	1 100	2 300	700		
Vatten- och avlopp		3 400	1 000		
Gata/park	6 700	11 200	9 300	5 200	
SUMMA GRÅBO/YTTRE FURLUND	7 800	16 900	11 000	5 200	0
ANNELUND					
lordningställande av tomtmark				500	
Vatten- och avlopp				5 000	5 000
Gata/park				21 700	22 500
SUMMA ANNELUND	0	0	0	27 200	27 500
INDUSTRIMARK					
lordningställande av tomtmark		200			
Vatten- och avlopp	1 300	200			
Gata/park	8 300	4 800			
SUMMA SOTAREN TERRA NOVA	9 600	5 200	0	0	0
SOTAREN TERRA NOVA					
lordningställande av tomtmark					
Vatten- och avlopp		1 000	2 000		
Gata/park		1 000	24 000		
SUMMA INDUSTRIMARK	0	2 000	26 000	0	0
EXPLOATERINGSBUDGET TOTALT	19 700	29 800	39 000	32 400	27 500
varav lordningställande av tomtmark	2 800	2 500	700	500	0
varav vatten- och avlopp	1 300	4 600	3 000	5 000	5 000
varav gata/park	15 600	22 700	35 300	26 900	22 500

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

RF § 104 Budget 2024-2026

Ärendenummer: RS 2023/7

Regionfullmäktiges beslut

- Planeringsförutsättningar för driftsbudget 2024 fastställs.
- Investeringsbudget 2024-2025 med plan 2026-2028 fastställs.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att återkomma senast 21 augusti 2023 med förslag till fördelning av budget per nämnd för höjda internhyror samt försörjningsavdelningens höjda priser.
- Personalkostnadskompensationen fördelas med ett generellt påslag till samtliga nämnder.
- Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024.
- Regionstyrelsen, Tekniska nämnden och Miljö- och byggnämnden får i uppdrag att se över Region Gotlands process för direktanvisning av mark för andra upplåtelseformer än hyresrätter. Återrapportering sker till regionstyrelsen i oktober 2023.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut: Sara Lidqvist (KD) och Johan Asplund (KD).

Sammanfattning

Samtliga partier har ställt sig bakom upprättat budgetförslag som ger nämnderna planeringsunderlag inför 2024. Slutligt beslut om budgetramar ska fattas av regionfullmäktige i november.

Region Gotland befinner sig, liksom de flesta regioner och kommuner i ett exceptionellt ekonomiskt läge. Den höga inflationen har bland annat medfört kraftigt höjda pensionskostnader både år 2023 och 2024 för att sedan, enligt nu tillgängliga prognoser, hamna på en mer normal nivå 2025 och framåt. Den finansiella ställningen för regionen var vid bokslutsdagen 2022-12-31 stark.

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras enstaka år i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv kan tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl är till exempel stark finansiell ställning.

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret. Att i verksamheten genomföra kraftiga nedskärningar 2024 för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheterna men även för invånarna. Det är inte god

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

ekonomisk hushållning att bromsa så kraftigt som det skulle behövas för att upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Därför är bedömningen att det budgeterade resultatet kommer att behöva bli negativt 2024 om inte staten skjuter till kraftigt höjda statsbidrag. Att budgetera med ett underskott innebär ett avsteg från Region Gotlands policy för ekonomistyrning.

Skatteintäkterna i det nu upprättade budgetförslaget är beräknade enligt prognos från 27 april 2023 och hänsyn har tagits till övriga kända förändringar i finansförvaltningen. Pensionskostnaderna är beräknade enligt den senaste prognosen från mars 2023 av regionens pensionsadministratör Skandia. Ingen utdelning från GEAB har budgeterats för perioden 2024–2026. Reavinster och exploateringsvinster har upptagits med 10 miljoner kronor (mnkr) var per år, dvs totalt 20 mnkr per år.

I budgetförslaget finns en generell personalkostnadskompensation på 133,5 mnkr. Resursfördelningsmodellerna har beaktats samtliga år och utgår från befolkningsprognosen från mars 2023. För 2024 innebär det en ramökning med totalt 96 mnkr. I det upprättade budgetförslaget finns ett effektiviseringskrav på nämnderna på 52 mnkr. Ramtillskott för interna prisökningar och externa avtal har beräknats till 93 mnkr. Inga andra ramtillskott till nämnderna har föreslagits just nu.

Det budgeterade resultatet för 2024 beräknas efter dessa justeringar att uppgå till minus 135 mnkr.

Investeringsbudgeten uppgår 2024 till totalt 739 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 577 mnkr inklusive strategiska investeringar. 2025 uppgår investeringsbudgeten till totalt till 881 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 628 mnkr.

Bedömning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och ett verksamhetsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det bedöms inte som möjligt att klara stora kostnadsökningar för pensioner utan att det får stora negativa effekter för verksamheten och invånarna.

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan exempelvis vara om man har en stark finansiell ställning eller om man haft omstruktureringskostnader av engångskaraktär eller andra skäl som kan försvaras med ett mycket väl motiverat resonemang om god ekonomisk hushållning.

Regionstyrelsen bedömer att regionens finansiella ställning är stark. Det egna kapitalet täcker hela pensionsförpliktelsen, de likvida medlen uppgick på balansdagen 2022-12-31 till 401 miljoner kronor, pensionsmedlen till 456 mnkr och låneskulden är förhållandevis låg och uppgår till 385 miljoner kronor. Det finns också 364 mnkr avsatta i resultatutjämningsreserven.

De kraftigt ökade pensionskostnaderna bedöms vara av tillfällig karaktär och inte en permanent högre kostnadsnivå som regionen långsiktigt behöver anpassa sig till. Dessa kostnadsökningar har inte heller någon likviditetspåverkan. Att i verksamheten tillfälligt behöva genomföra nedskärningar 2023 och 2024 för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheten men även för invånarna. Förutom minskat utbud, som är förenat med risker på kort sikt, kan en tillfällig neddragning även leda till mer långtgående konsekvenser, exempelvis inom kompetensförsörjningen där det redan idag finns utmaningar.

Det är dock viktigt att poängtera att nämnderna med det här förslaget får tydliga planeringsförutsättningar för 2024. Om det sker en plötslig förändring i svensk ekonomi eller om staten skjuter till ytterligare statsbidrag så att intäkterna för Region Gotland ökar finns möjlighet att justera nämndernas ramar i samband med budgetavstämningen i oktober.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Meit Fohlin (S), Johan Malmros (C), Andreas Unger (M), Lars Engelbrektsson (SD), Saga Carlgren (V), Jennifer Medin (MP), Johan Asplund (KD), Anna Hrdlicka (L), Hanna Westerén (S), Sara Lidqvist (KD), Eva Ahlin (C), Filip Reinhag (S), Jörgen Benzler (V), Lars Thomsson (C) och Fredrik Gradelius (C).

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag. I detta instämmer Andreas Unger (M), Lars Engelbrektsson (SD), Saga Carlgren (V), Johan Asplund (KD), Anna Hrdlicka (L), Hanna Westerén (S) och Sara Lidqvist (KD).

Johan Malmros(C) påtalar att ett skrivfel finns i regionstyrelsens protokoll och läser upp det uppdrag som lades i regionstyrelsen men som inte framgår av regionstyrelsens protokoll för regionfullmäktiges kännedom:

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

”Uppdrag, Kraftsamla på kompetensutveckling.

Nyckeln till en effektiv verksamhet med god kvalitet är att personal har rätt kompetens, erfarenhet och en god arbetsmiljö. Hittills har satsningarna varit ”fläckvisa”, t.ex. äldrelyftet och styrt av statsbidrag. För att regionen skall vara en attraktiv arbetsgivare behöver vi se till att fler yrkesgrupper får möjlighet till ett utbildningslyft. Detta är ett sätt att klara framtidens kompetensförsörjning. Vi anser därför att Region Gotland behöver göra en satsning som omfattar fler av regionens medarbetare och inte minst ledare.

Förslag: Uppdra till regionstyrelsen i samverkan med övriga nämnder att till budgetavstämningen (BAS) återkomma med prioriterade grupper, förslag på upplägg samt finansiering för ett utbildningslyft och därmed kvalitetssäkring av regionens verksamhet.”

Johan Malmros (C) yrkar bifall till sagda uppdrag samt bifall till de övriga två uppdrag som lades i regionstyrelsen; Uppdrag, Digitala vägar till vård och Uppdrag, Digitalisering av äldreomsorg.

Johan Malmros (C) yrkar i övrigt bifall till regionstyrelsens förslag.

Fredrik Gradelius (C) yrkar bifall till centerpartiets yrkanden om digitalisering av äldreomsorg.

Jennifer Medin (MP) yrkar bifall till samtliga beslutspunkter i beslut bortsett från punkt 2 som avser investeringsbudget och plan då miljöpartiet avstår från att delta i beslut med hänvisningen att man avser inkomma med en komplett och grön budget i höst.

Anna Hrdlicka (L) yrkar bifall till Johan Malmros (C) uppdrag om kompetensförsörjning.

Sara Lidqvist (KD) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag samt att tekniska nämnden får i uppdrag att utreda hur Bussiga kortet kan utökas till att också gälla stadstrafiken, och vad det ger för eventuella ekonomiska konsekvenser för Region Gotland. Återrapportering sker till regionstyrelsen i oktober 2023.

Jörgen Benzler (V) yrkar bifall till Sara Lidqvist (KD) yrkande om att Bussiga kortet ska utökas till att också gälla stadstrafiken.

Eva Ahlin (C) yrkar bifall till Johan Malmros (C) yrkanden från regionstyrelsen om Digitala vägar till vård samt Digitalisering av äldreomsorg:

Uppdrag, digitala vägar till vård

Region Gotland har i mars öppnat upp för möjligheten att söka vård digitalt på 1177. Där kan man logga in med e-legitimation och få hjälp med vanliga besvär som feber, urinvägsbesvär eller ont i ryggen. Det är bra att det nu är möjligt. Om man behöver regelbunden eller återkommande kontakt med vården ska man dock kontakta den vårdcentral där man är listad. Och då finns det ingen

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

digital tjänst, utan man får använda telefonen och med hjälp av knappval få en tid när man blir uppringd, om det finns tider kvar den dagen. Med digitala verktyg skulle patienter själva kunna välja bland lediga tider för exempelvis rådgivning över telefon, besök, provtagning eller återbesök. Centerpartiet anser att det är hög tid att införa digitala vägar in på våra vårdcentraler och specialistmottagningar.

Förslag: Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att till budgetavstämningen återkomma med en tidplan och förslag på finansiering av digitala vägar till Region Gotlands sjukvård.

Uppdrag, digitalisering av äldreomsorg

De insatser som hittills har genomförts med införande av läkemedelsautomater och digital natttillsyn inom hemtjänsten visar på att det finns stora effekter att hämta, då personal kan frigöras till att ge vård och omsorg där den mänskliga kontakten verkligen behövs. Dels ger det en frihetskänsla att inte behöva sitta och vänta på att någon ska komma och ge medicin. Det ger även större säkerhet och spårbarhet av vilka läkemedel som har tagits. Den digitala natttillsynen ger liknande effekter, då tidskrävande besök kan undvikas, vilket också innebär att man slipper besök mitt i natten som stör nattsömmen.

Förslag: Socialnämnden får i uppdrag att återkomma med plan till budgetavstämningen 2023 för breddinförande av läkemedelsautomater på särskilda boenden och inom hemtjänsten och digital natttillsyn inom hemtjänsten som ska omfatta alla brukare där det är möjligt och lämpligt. Planen ska innehålla tidsplan, bedömning av effekter samt investeringsbehov.

Filip Reinhag (S) yrkar avslag på Johan Malmros förslag på uppdrag om kompetensutveckling. Filip Reinhag (S) yrkar även avslag på Sara Lidqvists (KD) förslag om bussiga kortet samt avslag till Eva Ahlin (C) yrkanden om Uppdrag, Digitala vägar till vård samt Uppdrag, Digitalisering av äldreomsorg.

Ordförande tar beslutet i flera steg. Ordförande ställer först proposition på regionstyrelsens förslag till drift- och investeringsbudget budget och finner att det bifalls.

Sammanfattning av driftbudget 2024 (mnkr)

Personalkostnadskompensation	133,5
Resursfördelningsmodeller	96
Interna priser och externa avtal	93
Ramtillskott	0
Tidigare beslut om ramtillskott	2
Effektivisering enligt plan	-52
Summa ramutökning, 4,4 %	273

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

Investeringsbudget 2024-2025 (mnkr)	2024	2025
Regionstyrelsen (regionstyrelseförvaltningen)		
- Investeringspott	6,0	6,0
- Lokalinvesteringar, kök	10,0	10,0
- IT-investeringar	32,0	37,0
- Minnesmärke Almedalen	1,0	
<i>Strategiska investeringar</i>		
- Badhus	60,0	140,0
Räddningstjänsten		
- Investeringspott	8,0	8,0
Miljö- och byggnämnden (samhällsbyggnadsförvaltningen)		
- Investeringspott	0,5	0,5
Tekniska nämnden (teknikförvaltningen) (Skattefinansierad verksamhet)		
- Investeringspott	10,0	10,0
- Mark- och stadsmiljö, gator & vägar	30,0	30,0
- Belysning Visby innerstad		14,0
- Upprustning och åtgärder Norderstrand/Kruttornet		11,2
- Obligatorisk ventilationskontroll	15,0	15,0
- Investeringar fastighetsägaransvar	70,0	70,0
- Utveckling av fastigheter	0,5	0,5
- Solceller på fastigheter	5,0	5,0
- Utbyte av lysrör och armaturer till LED	20,0	20,0
- Ställverk Visby lasarett	6,0	
- Reservkraft och ställverk Korpen särskilt projekt	19,0	31,0
- Hamnverksamhet	4,0	8,0

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	179,5	214,7
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet		
- VA-verksamhet	75,0	75,0
- Visby vattenförsörjning	50,0	133,0
- Avfallsverksamhet	8,0	33,0
- Linjehamn	9,4	8,0
- Ombyggnad fenderverk FL 7	19,8	
- Ombyggnad hamnterminal	0	4,0
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	162,2	253,0
Barn- och utbildningsnämnden (utbildnings- och arbetslivsförvaltningen)		
- Investeringspott	15,0	15,0
- Lokalinvesteringar förskola	20,0	40,0
- Lokalinvesteringar grundskola, anpassad skola	4,0	4,0
- Alléskolan	47,0	
- Möbler Alléskolan	2,5	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (utbildnings- och arbetslivsförvaltningen)		
- Investeringspott	5,5	5,5
- Lokalinvesteringar vuxenutbildning	5,0	
Socialnämnden (socialförvaltningen)		
- Investeringspott	8,0	8,0
- Äldreboende Klintehamn	70,0	65,0

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

Hälso- och sjukvårdsnämnden
(hälso- och sjukvårdsförvaltningen)

- Investeringspott	40,0	40,0
- Lokalinvesteringar	20,0	20,0
- Gasarmar och pendlar	4,0	
- Patientkallelsesystem	27,0	
- Angiografiutrustning	7,0	
- Datortomograf DT	14,0	
- Infusionspumpar	5,0	
Total investeringsbudget	739,2	880,7
varav skattefinansierad verksamhet	517,0	487,7
varav avgiftsfinansierad verksamhet	162,2	253,0
varav strategiska investeringar	60,0	140,0

Ordförande ställer därefter proposition på regionstyrelsens förslag och Johan Malmros (C) yrkande om Uppdrag, Kraftsamla på kompetensutveckling och finner att regionfullmäktige beslutar i enlighet med regionstyrelsens förslag. Votering begärs. Som propositionsordning gäller ja-röst för regionstyrelsens förslag och nej-röst till Johan Malmros yrkande. Omröstningen ger 53 ja-röster och 17 nej-röster. 1 ledamot är frånvarande. Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat. Ordförande finner att Johan Malmros yrkande avslås.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och Johan Malmros yrkande om Uppdrag, digitalisering av äldreomsorg och finner att Johan Malmros yrkande avslås.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och Johan Malmros yrkande om Uppdrag, digitala vägar till vård och finner att Johan Malmros yrkande avslås.

Ordförande ställer därefter proposition på regionstyrelsens förslag och Sara Lidqvist yrkande om bussiga kortet och finner att Sara Lidqvist yrkande avslås. Votering begärs. Som propositionsordning gäller ja-röst för avslag till Sara Lidqvists och nej-röst för bifall till Sara Lidqvists yrkande. Omröstningen ger 50 ja-röster och 20 nej-röster. 1 ledamot är frånvarande. Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat. Ordförande finner att Sara Lidqvists yrkande avslås.

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

Ordförande ställer till sist proposition på regionstyrelsens förslag i sin helhet och finner att det bifalls.

Följande ledamöter avstår från att delta i beslut om investeringsbudget:
Jennifer Medin (MP), Karin Gardell (MP), Maya Arfvidson (MP) och Micke Seid (MP).

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om bussiga kortet: Sara Lidqvist (KD) och Johan Asplund (KD).

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-23
Regionstyrelsen 2023-05-30, § 152

Skickas till

Samtliga nämnder

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

RF § 200 Budget 2024-2026

Ärendenummer: RS 2023/7

Regionfullmäktiges beslut

- Driftbudget 2024 fastställs.
- Den kommunala skattesatsen kvarstår med 33:60 kronor per 100 skattekröner.
- 127 miljoner kronor av resultatutjämningsreserven används 2024.
- Regionfullmäktiges direktiv och rekommendationer till nämnderna godkänns.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut angående driftbudget till förmån för egna förslag:

Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Gabriella Hammarskjöld (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Stefan Nypelius (C), Abdulalim Alkatea (C), Eva Gahnström (C), Hilda Glansholm (C), Annamaria Bauer (V), Jörgen Benzler (V), Victoria Öjefors Quinn (V), Filippa Maurin (V), Linda Wagenius (V), Peter Jankert (V), Jennifer Medin (MP), Maya Arfvidson (MP), Micke Seid (MP), Martin Nilsson (MP), Sara Lidqvist (KD) och Sara Westberger (KD).

Sammanfattning

Region Gotland befinner sig, liksom alla andra regioner och de flesta kommuner i ett exceptionellt ekonomiskt läge. Den höga inflationen har, förutom höga priser på varor och tjänster, medfört kraftigt höjda pensionskostnader både 2023 och 2024.

Tidigare års starka resultat har bidragit till att den ekonomiska ställningen har stärkts vilket även har möjliggjort avsättning till resultatutjämningsreserven. Den uppgick till 364 mnkr vid bokslutet 2022.

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras enstaka år i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) kan tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. I det upprättade budgetförslaget föreslås att 127 miljoner kronor används av resultatutjämningsreserven 2024.

I plankalkylen har åren 2024-2026 reviderats enligt oktobers skatteprognos från SKR, uppdatering av finansförvaltningen och finansnettot utifrån ny pensionsprognos från augusti. Jämfört med den budget och resultatplan som regionfullmäktige beslutade om i juni beräknas skatteintäkterna bli i princip oförändrade. (+8 mnkr 2024, +17 mnkr 2025 och 0 mnkr 2026). I regeringens

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

budgetproposition kom information om att de generella statsbidragen till kommuner och regioner ökar. Den ökningen tillsammans med vissa andra förändringar innebär att bidragen beräknas bli högre alla år. (+60 mnkr 2024, +55 mnkr 2025 och +55 mnkr 2026).

Reavinster och exploateringsvinster har upptagits med 10 mnkr var per år, dvs totalt 20 mnkr per år. Pensionsprognosen från augusti visar att kostnaden blir något lägre 2024 men högre 2025 jämfört med beräkningar gjorda våren 2023.

På grund av det exceptionella läget beslutade regionfullmäktige i juni inte om några ramtillskott utöver personalkostnadskompensation, resursfördelningsmodell och indexökningar på interna priser och externa avtal. I liggande förslag till budget föreslås ramtillskott till nämnderna på 100,4 miljoner kronor.

Det budgeterade resultatet för 2024 beräknas efter dessa justeringar uppgå till minus 127 miljoner kronor för att 2025 och 2026 öka och närma sig 2 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag.

Inga förändringar föreslås avseende investeringsbudget eller exploateringsbudget.

Regionstyrelsen bedömer att de kraftigt ökade pensionskostnaderna är av tillfällig karaktär och inte en permanent högre kostnadsnivå som regionen långsiktigt behöver anpassa sig till. Dessa kostnadsökningar har inte heller någon likviditetspåverkan. Att i verksamheten tillfälligt genomföra nedskärningar 2024 för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheten men även för invånarna. Förutom minskat utbud, som är förenat med risker på kort sikt, kan en tillfällig neddragning även leda till mer långtgående konsekvenser, exempelvis inom kompetensförsörjningen där det redan idag finns utmaningar.

Det finns ändå osäkerheter i den långsiktiga prognosen inte minst avseende inflationens utveckling och hur arbetsmarknaden utvecklas. De prisökningar som idag ses på varor och tjänster kommer vi att behöva anpassa oss till och hantera i ekonomin. Regiondirektören föreslås få i uppdrag att ta fram olika förslag för att genomföra 1 % effektivisering i snitt per år. Detta är inte inräknat i kalkylen för 2025 och 2026. Om effektiviseringar kan genomföras är den ekonomiska situationen framåt mer gynnsam. Nämndernas förmåga att anpassa verksamheten till den budget som är beslutad blir avgörande för hur resultat och ekonomisk ställning utvecklas.

Bedömning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och ett verksamhetsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret.

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det bedöms inte som möjligt att klara stora kostnadsökningar för pensioner utan att det får stora negativa effekter för verksamheten och invånarna.

De kraftigt ökade pensionskostnaderna bedöms vara av tillfällig karaktär och inte en permanent högre kostnadsnivå som regionen långsiktigt behöver anpassa sig till. Dessa kostnadsökningar har inte heller någon likviditetspåverkan. Att i verksamheten tillfälligt behöva genomföra nedskärningar 2024 för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheten men även för invånarna. Förutom minskat utbud, som är förenat med risker på kort sikt, kan en tillfällig neddragning även leda till mer långtgående konsekvenser, exempelvis inom kompetensförsörjningen där det redan idag finns utmaningar. De prisökningar som idag ses på varor och tjänster kommer vi att behöva anpassa oss till och hantera i ekonomin. Regionstyrelsen bedömer att regionens finansiella ställning är stark, även om 2023 års förväntade balanskravsunderskott kommer att innebära påfrestning på ekonomin. Låneskulden är förhållandevis låg. Den genomsnittliga räntan är 2,15 procent och den genomsnittliga räntebindningstiden är 3 år vilket gör att det inte finns någon omedelbar risk för ökade räntekostnader.

I det budgetförslag som nu finns upprättat är det budgeterade resultatet minus 127 miljoner kronor för 2024. Utifrån nu tillgängliga prognoser beräknas därefter resultatet för 2025 landa på +86 miljoner kronor och för 2026 på +128 miljoner kronor. Det ser alltså ut som om det blir bättre 2025 och 2026. Men det finns en del osäkerheter i prognoserna, inte minst inflationens utveckling. Regiondirektören har fått i uppdrag att ta fram olika förslag för att genomföra 1 % effektivisering i snitt per år. Detta är inte inräknat i kalkylen framåt. Om effektiviseringar kan genomföras är den ekonomiska situationen framåt mer gynnsam.

Det finns 364 miljoner kronor avsatt i resultatutjämningsreserven. Region Gotland planerar att använda 127 miljoner kronor av den 2024. Slutligt beslut om disposition av resultatutjämningsreserven fattas av regionfullmäktige i samband med beslut om årsredovisningen 2024.

Det är viktigt att poängtera att nämnderna med det här förslaget får tydliga budgetförutsättningar för 2024. Nämndernas förmåga att anpassa verksamheten till den beslutade budgeten blir avgörande för den ekonomiska ställningen vid årets slut.

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Meit Fohlin (S), Eva Nypelius (C), Andreas Unger (M), Lars Engelbrektsson (SD), Jörgen Benzler (V), Jennifer Medin (MP), Sara Lidqvist (KD), Anna Hrdlicka (L), Mariette Nicander (M), Johan Malmros (C), Håkan Ericsson (S), Maya Arfvidson (MP), Oscar Lindster (S), Micke Seid (MP), Filip Reinhag (S), Peter Jankert (V), Eva Ahlin (C), Filippa Maurin (V), Martin Nilsson (MP), Stefan Nypelius (C), Victoria Öjefors Quinn (V), Mikael Blad (M), Gabriella Hammarskjöld (C), Jesper Skalberg Karlsson (M), Karl-Johan Boberg (C), Frans Brozén (L) och Rolf Öström (M).

Meit Fohlin (S) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag med en driftbudget enligt förslag från Socialdemokraterna och Moderaterna som visar på en budget med beräknat resultat på -127 miljoner kronor. Det planerade underskottet möts med medel ur resultatutjämningsreserven. **Se Bilaga 1**
I detta instämmer Andreas Unger (M), Anna Hrdlicka (L), Mariette Nicander (M), Håkan Ericsson (S), Oscar Lindster (S), Filip Reinhag (S), Mikael Blad (M) och Rolf Öström (M).

Eva Nypelius (C) yrkar bifall till Centerpartiets förslag till driftbudget som visar på en budget med beräknat resultat på -127 miljoner kronor. Det planerade underskottet möts med medel ur resultatutjämningsreserven. **Se Bilaga 2**
I detta instämmer Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C) och Gabriella Hammarskjöld (C).

Jörgen Benzler (V) yrkar bifall till Västerpartiets förslag till driftbudget som visar på en budget med beräknat resultat på -148 miljoner kronor. Det planerade underskottet möts med medel ur resultatutjämningsreserven. **Se Bilaga 3**
I detta instämmer Peter Jankert (V), Filippa Maurin (V) och Victoria Öjefors Quinn (V).

Jörgen Benzler (V) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag gällande beslutspunkt 2-4.

Jennifer Medin (MP) yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till driftbudget som visar på en budget med beräknat resultat på -127 miljoner kronor. Det planerade underskottet möts med medel ur resultatutjämningsreserven. Jennifer Medin (MP) yrkar vidare att skattesatsen höjs med 20 öre. **Se Bilaga 4**
I detta instämmer Maya Arfvidson (MP), Martin Nilsson (MP) och Micke Seid (MP).

Sara Lidqvist (KD) yrkar bifall till Kristdemokraternas förslag till driftbudget som visar på en budget med beräknat resultat på -127 miljoner kronor. Det planerade underskottet möts med medel ur resultatutjämningsreserven. **Se Bilaga 5**

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

Driftbudget 2024 (mnkr)

A. Personalkompensation	
Generell personalkostnadskompensation	133,5
Summa personalkostnadskompensation	133,5
B. Resursfördelningsmodeller	
Resursfördelningsmodell BUN	3,5
Resursfördelningsmodell GVN	9,3
Resursfördelningsmodell HSN	50,3
Resursfördelningsmodell SON	32,4
Summa Resursfördelningsmodell	95,5
C. Externa avtal och interna prishöjningar	
Externa avtal	54,7
Interna priser regionstyrelseförvaltningen	4,5
Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)	6,8
Förändring internhyra 7,8 %	34,1
Summa Externa avtal och interna priser	100,1
D. Effektiviseringar	
Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	-4,0
Regionstyrelsen, räddningstjänsten	0,0
Tekniska nämnden	-1,0
Miljö- och byggnämnden	0,0
Barn- och utbildningsnämnden	-8,5
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-2,5

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

Sara Lidqvist (KD) yrkar att tekniska nämnden får i uppdrag att utreda hur Bussiga kortet kan utökas till att också gälla stadstrafiken, och vad det ger för eventuella ekonomiska konsekvenser för Region Gotland. Återrapportering till regionstyrelsen i april 2024.

Ordförande tar beslutet i flera steg. Ordförande ställer först proposition på regionstyrelsens förslag gällande driftsbudget 2024, Eva Nypelius (C) yrkande, Jörgen Benzlers (V) yrkande, Jennifer Medins (MP) yrkande och Sara Lidqvists (KD) yrkande och finner att regionstyrelsens förslag vinner bifall. Votering begärs.

För att utse motförslag till huvudförslaget ställer ordförande proposition på Eva Nypelius (C) yrkande, Jörgen Benzlers (V) yrkande, Jennifer Medins (MP) yrkande och Sara Lidqvists (KD) yrkande och finner att Eva Nypelius (C) yrkande utses som motförslag.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för bifall till regionstyrelsens förslag och nej-röst för bifall till Eva Nypelius (C) yrkande om driftbudget. Omröstningen ger 45 ja-röster, 13 nej-röster och 12 ledamöter avstår. 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige beslutar om driftbudget i enlighet med regionstyrelsens förslag.

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut angående driftbudget till förmån för egna förslag:

Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Gabriella Hammarskjöld (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Stefan Nypelius (C), Abdulalim Alkatea (C), Eva Gahnström (C), Hilda Glansholm (C), Annamaria Bauer (V), Jörgen Benzler (V), Victoria Öjefors Quinn (V), Filippa Maurin (V), Linda Wagenius (V), Peter Jankert (V), Jennifer Medin (MP), Maya Arfvidson (MP), Micke Seid (MP), Martin Nilsson (MP), Sara Lidqvist (KD) och Sara Westberger (KD).

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

Socialnämnden	-15,0
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-21,0
Summa effektivisering	-52,0
E. Ramtillskott	
RS, Regionstyrelsen	
EU-val	1,5
Ökade måltidskostnader	4,0
Gotlandsveckan	0,3
Brottsförebyggande arbete	0,8
Resurscentrum konst	0,3
Förstärkning Kultur- och fritid	1,5
Räddningstjänsten	3,0
TN, Tekniska nämnden	
Indexökning kollektivtrafik	13,0
Utbyte drivmedel	1,0
Klimatanpassning	1,0
Åtgärder luftkvalitet	1,0
BUN, Barn- och utbildningsnämnden	
Anpassad skola	5,4
Utökad hyra Väskinde/Alléskolan	6,5
Omsorg kväll och helg	1,5
SON, Socialnämnden	
Lönesatsning nya undersköterskor	4,6
LSS	15,0
HSN, Hälso- och sjukvårdsnämnden	

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

Kostnadsökningar	40,0
Summa ramtillskott	100,4
F. Övriga förändringar	
Höjning internränta	7,0
Tidigare beslutade anslag	2,0
Summa övriga förändringar	9,0
Summa justeringar (A+B+C+D+E+F)	386,5
Budgeterat resultat 2024	-127
Användande av resultatutjämningsreserv	127
Balanserat resultat	0

Ordförande ställer därefter proposition på Sara Lidqvist tilläggsyrkande och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag om att den kommunala skattesatsen kvarstår med 33:60 kronor per 100 skattekrönor och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag om att 127 miljoner kronor av resultatutjämningsreserven används 2024 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag om att regionfullmäktiges direktiv och rekommendationer till nämnderna godkänns och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktiges direktiv och rekommendationer till nämnderna.

Plankalkyl 2024-2026

Ramberäkning med fördelad driftbudget per nämnd 2024 och plan 2025-2026

Finansförvaltningsbudget för 2024 samt plan 2025-2026

Resultatplan 2024-2026

Finansplan 2024-2026

Balansplan 2024-2026

Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2023-10-13

Regionstyrelsen 2023-10-31, § 336

Skickas till

Samtliga nämnder

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

RF § 199**Exploateringsplan och budget 2024-2028**

Ärendenummer: RS 2023/392

Regionfullmäktiges beslut

- Information om förslag till exploateringsplan och budget tas emot.
-

Sammanfattning

Exploateringsplan 2024-2028 och budget 2024-2025 fastställdes av regionfullmäktige 2023-06-19, § 103. I Exploateringsplan och budget 2024-2028 fanns ingen exploateringskalkyl eller beskrivning av effekter på driftbudgeten för Stadsutveckling Visborg. Detta med anledning av att projektet behövde utreda vilka ekonomiska förutsättningar det finns för regionen utifrån nuvarande planering och om det finns ekonomiska fördelar att prioritera om inom området. Stadsutveckling Visborg fick därför i uppdrag av regionstyrelsen 2023-03-22, § 80 att till budgetavstämningen hösten 2023 återkomma med förslag på exploateringsbudget 2024-2028 för projektet.

Vid upprättande av exploateringsbudget är det, förutom att redovisa inkomster och utgifter, viktigt att visa projektets påverkan på driftbudgeten. Exploateringsplanen ska därför innehålla både en exploateringskalkyl och en beskrivning av effekter på driftbudgeten för varje exploateringsområde.

Exploateringskalkylen för Stadsutveckling Visborg 2024-2028 innehåller information om investeringsbehovet för infrastrukturanläggningar för vilka regionen ska vara huvudman, där ingår investeringar i vatten och avlopp, gator, gång- och cykelvägar, belysning och park. Till exploateringskalkylen finns även en beskrivning av effekterna på driftbudgeten i form av kapitalkostnader, kostnader för utredningar och personal samt kostnader för drift och underhåll.

Kostnader för utbyggnad finansieras genom försäljning av mark i de fall regionen äger mark som ska utvecklas eller genom exploateringsersättning från byggherrar. Kostnader och intäkter för Stadsutveckling Visborg inom perioden 2024-2028 är hänförliga framför allt till redan tecknade avtal med byggherrar och antagna detaljplaner där regionen som huvudman är skyldig att iordningställa infrastrukturanläggningar. De områden inom Stadsutveckling Visborg som berörs är framför allt antagna detaljplaner för kvarteret Skenet och idrotts- och rekreationsområdet samt en påbörjad utbyggnad av Sandhedsvägen. För vidare utveckling av Visborgsområdet behöver finansieringen av VA-investeringarna klargöras och utredas vidare då beräkningarna för föreslagna VA-anordningar kommer innebära en ohållbar och betydande påverkan på VA-taxan. Det totala behovet av exploateringsbudget 2024-2028 för Stadsutveckling Visborg är 497 550 tkr.

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

Förslag till exploateringsbudget 2024-2028 (tkr)

	2024	2025	2026	2027	2028	Totalt perioden
Iordningställande av tomtmark	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	7 500
VA		4 800	3 850	57 650	105 000	171 300
Gata/park mm		81 500	31 500	62 250	143 500	318 750
Summa	1 500	87 800	36 850	121 400	250 000	497 550

Det låga äskandet för 2024 beror på att Stadsutveckling Visborg redan tidigare har beslutade investeringsmedel som kommer kompletteringsbudgeterats inför 2024. Exploateringskalkylen och beskrivning av effekterna på driftbudgeten för Stadsutveckling Visborg redovisar detaljerade uppgifter om planerade investeringskostnader samt drift- och kapitalkostnader per år för åren 2024-2028.

Bedömning

Föreliggande förslag till exploateringsbudget utgår från idag kända förhållanden och redovisas i enlighet med nya redovisningsriktlinjer som antogs i januari 2022. Regionstyrelsens bedömning är att information om förslag till exploateringsbudget 2024-2025 för Stadsutveckling Visborg kan godkännas.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att exploateringskalkyl och beskrivning av effekter på driftbudgeten för Stadsutveckling Visborg redovisas i enlighet med gällande redovisningsriktlinjer.

2. Ekonomiskt perspektiv

Exploateringsplan och budget är ett styrdokument för regionens exploateringsverksamhet de närmaste åren. Beslut om utbyggnad av bostads- eller verksamhetsområden får följdverkningar på regionens ekonomi. Exploateringsplan och budget ger en översikt av de exploateringsprojekt som direkt påverkar regionens ekonomi och som är pågående eller planeras under den kommande femårsperioden.

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

3. Barnperspektiv

Utifrån Stadsutveckling Visborgs politiskt antagna målområden för hållbarhet, mobilitet, innovativa kretslopp och samspel och identitet är bedömningen att barnperspektivet påverkas på ett positivt sätt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Utifrån Stadsutveckling Visborgs politiskt antagna målområden för hållbarhet, mobilitet, innovativa kretslopp och samspel och identitet är bedömningen att jämställdhetsperspektivet påverkas på ett positivt sätt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuell.

6. Klimat och miljöperspektiv

Utifrån Stadsutveckling Visborgs politiskt antagna målområden för hållbarhet, mobilitet, innovativa kretslopp och samspel och identitet är bedömningen att klimat och miljöperspektivet beaktas och utvecklas positivt.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Jörgen Benzler (V) och Meit Fohlin (S).

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Exploateringskalkyl och beskrivning av effekter på driftbudgeten för Stadsutveckling Visborg 2023-09-14

Bilaga 2. Beslutad exploateringsplan och budget 2024-2028

Samhällsbyggnadsförvaltningen tjänsteskrivelse 2023-09-14

Regionstyrelsen 2023-10-31, § 337

Skickas till

Miljö- och byggnadsnämnden

Tekniska nämnden

Regionstyrelseförvaltningen, avdelning regional utveckling och ekonomi

RF § 105 Internränta 2024

Ärendenummer: RS 2023/1090

Regionfullmäktiges beslut

- Internräntan höjs till (2,0) procent från och med 2024. Budgetramarna för nämnderna justeras.
- De nämnder som behöver justera sina interna priser får i uppdrag att se över dessa.
- De nämnder som behöver justera externa avgifter och taxor får i uppdrag att se över dessa och i förekommande fall återkomma med förslag på förändringar.

Sammanfattning

Internräntan ska fastställas årligen baserad på genomsnittsräntan på den externa upplåningen. Internräntan sänktes från 1,5 procent till 1,0 procent 2022 och låg då i nivå med den externa genomsnittsräntan. Under 2021 så amorterades låneskulden genom att lån med rörlig ränta löstes. Det gjorde att andel lån med fast ränta i skuldportföljen ökade och därigenom även genomsnittsräntan.

Genomsnittsräntan på den externa upplåningen har ökat det senaste året och ligger nu på 2,0 procent. Anledningen till att genomsnittsräntan är förhållandevis låg jämfört med aktuella marknadsräntor beror på att huvuddelen av lånen har fast räntebindning. Den genomsnittliga räntebindningstiden är 3,47 år. Räntorna bands när räntorna låg på mycket låga nivåer. Under de tre senaste åren har inga nya lån tagits upp.

Marknadsräntorna har ökat i snabb takt det senaste året på grund av den höga inflationen. Riksbankens styrränta ligger på 3,5 procent efter den senaste höjningen 27 april och riksbankens prognos är att styrräntan kommer att ligga kvar på den nivån eller strax över till slutet av 2025 innan styrräntan kan börja sänkas igen. Osäkerheten om ränteutvecklingen är dock fortsatt stor.

Enligt Kommuninvest var den genomsnittliga räntan för kommunernas och regionernas totala låneskuld 1,89 procent första kvartalet 2023 med en genomsnittlig räntebindningstid på 2,71 år. Genomsnittsräntan för nya lån som togs upp första kvartalet 2023 var 3,28 procent. SKR förslag till internränta 2024 är 2,5 procent.

Bedömningen är att inga nya lån behöver tas upp under 2023 eller 2024. Mot den bakgrunden är bedömningen att genomsnittsräntan för den externa upplåningen kommer att ligga på en nivå kring 2 procent under 2024.

Regionstyrelsen föreslår att nivån på internräntan ska höjas från 1,0 procent till 2,0 procent från och med 2024.

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-06-19

Protokoll

Bedömning

Internräntan är en intern kostnad för nämnderna/verksamheterna som ska spegla räntekostnaden för regionens externa lån.

För affärsdrivande verksamhet påverkar kostnaden externa avgifter och taxor.

För interna resultatenheter påverkar kostnaden de interna priserna såsom internhyror och interna priser.

För anslagsfinansierad verksamhet kompenseras verksamheten för höjning av kostnaden för internränta på samma sätt som ramen minskas vid minskning av kostnaden.

Internräntan har ingen påverkan på Region Gotlands externa resultaträkning, kostnaden i den består av de externa räntekostnaderna.

En justering av budgetramarna för de anslagsfinansierade verksamheterna ska göras i samband med budgetarbetet inför 2024. För berörda verksamheter påverkar inte detta det ekonomiska resultatet eftersom det är ett nollsummespel mellan budget och kostnad.

För interna resultatenheter och affärsdrivande verksamheter sker ingen justering av budget. Dock behöver dessa verksamheter se över den interna prissättningen samt externa taxor och avgifter.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-28
Regionstyrelsen 2023-05-30, § 153

Skickas till

Samtliga nämnder

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll**RF § 196 Låneram och anvisningar av eget kapital 2024**

Ärendenummer: RS 2023/1746

Regionfullmäktiges beslut

- Följande punkter avseende finansiella transaktioner 2024 godkänns:
 - Ramen för upptagande av långfristiga lån fastställs till 300 miljoner kronor
 - Regionstyrelsen äger rätt att ta tillfälliga lån upp till ett belopp om 300 miljoner kronor
 - Regionstyrelsen får rätt att omsätta långfristiga lån för 300 miljoner kronor.
 - Regionstyrelsen bemyndigas att inom en ram av 20 miljoner kronor anvisa medel ur Region Gotlands eget kapital för tilläggsanslag för investering.

Sammanfattning

Enligt Region Gotlands finanspolicy beslutar regionfullmäktige årligen i årsbudget om regionens totala lånevolym. I lånevolymen ingår befintlig lånestock vid budgetårets ingång jämte beräknad utökning av lånestocken under budgetåret för finansiering av nyinvesteringar m.m. Regionfullmäktiges beslut om regionens årsbudget och hur stor del av investeringsutgifterna som skall lånefinansieras utgör grunden för regionens upplåning. Låneskulden uppgår per den 31 augusti 2023 till 381 mnkr. Amortering har skett med 4 mnkr under året.

Med anledning av den planerade investeringsvolymen som 2024 innehåller stora projekt föreslår regionstyrelsen att ramen för upptagande av långfristiga lån fortsatt sätts till 300 mnkr.

Regionfullmäktige beslutade 2022-11-21, § 208 att regionstyrelsen är bemyndigande att besluta om tilläggsanslag för investeringar. Summan höjdes då från 10 till 20 mnkr per år. Eventuella tilläggsanslag avseende driftbudget beslutas alltid av regionfullmäktige i varje enskilt fall.

Regionstyrelsen föreslår att den högre ramen ska kvarstå. Investeringsprojekt som bedöms vara nödvändiga att genomföra, trots att de inte rymms inom ursprunglig budget, behöver ibland hanteras snabbt. Det kan därför vara av vikt att regionstyrelsen har en fortsatt utökad möjlighet att bevilja tilläggsanslag för att undvika förseningar i projekt.

Bedömning

Regionstyrelsen bedömer att ramen för regionstyrelsens mandat att omsätta och ta upp nya lån kan ligga kvar på 300 mnkr 2024. Regionstyrelsen bedömer

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2023-11-20

Protokoll

också att det finns anledning att behålla den högre ramen för regionstyrelsen att bevilja tilläggsanslag för investeringar. Den främsta anledningen är att kunna agera snabbt för att undvika förseningar i projekt som leder till ytterligare fördyringar.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Martin Nilsson (MP).

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-09-14

Regionstyrelsen 2023-10-31, § 338

TIDPLAN 2024

Dokument	Inlämningstid	Politisk behandling
Bokslutskommuniké	-	RSau 2024-02-13
Årsredovisning/Verksamhetsberättelse	2024-02-08	RS 2024-03-27
Kompletteringsbudget investeringar	2024-02-08	RSau 2024-03-07
Investeringsbehov 10 år	2024-02-08	RSau 2024-03-07
Nämndernas mål- och budgetskrivelse	2024-04-04	BuB 2024-05-06 – 8, 14
Delårsrapport 1, mars	2024-04-18	BuB 2024-05-06 – 8, 14
Månadsrapport april	2024-05-16	RSau 2024-06-03
Delårsrapport 2, augusti	2024-09-19	Bas 2024-10-07 – 8, 10
Information om detaljbudget till den tryckta budgeten	2024-12-06	
Verksamhetsplan 2025-2029	2024-11-01	Beslutas i respektive nämnd
<i>Budgetintegration av detaljbudget 2025 till ekonomisystemet</i>	<i>Enligt separat tidplan för budgetarbetet</i>	

KONCERN- OCH AVSTÄMNINGSMÖTEN

Bokslutsdag	RS, nämnder/förvaltningar, revision	2024-02-19, 13.00-16.45
Planeringskonferens	RS, nämnder/förvaltningar	2024-03-18, heldag
Dialogmöten	RSau, nämnd/förvaltning, RSF	V 15, enligt särskilt schema
Inledning budgetberedning	RS	2024-05-06, 09.00 – 10.00
Budgetberedning	RSau + representant från partier i regionfullmäktige	2024-05-06 – 08, 14
Koncernmöte budget, delårsrapport 1	RS, nämnder/förvaltningar	2024-05-14, 14.00 – 15.00
Samverkan prioriteringar		Juni, dag ej beslutad
Central budgetavstämning	RSau + representant från partier i regionfullmäktige	2024-10-07 – 08, 10
Koncernmöte budget	RS, nämnder/ förvaltningar	2024-10-10, 14.00 – 15.00
Uppföljningsmöten förvaltningar	Förvaltningsledning, RSF	Preliminärt v 45 o 46
Budgetkivering budget 2025	Nämndsordförande/ förvaltningschef	Preliminärt v 50-51
Omvärldsdag	RS, nämnder/förvaltningar	2024-12-13 heldag

REGION GOTLAND 2024

Folkmängd (1 november 2023).....61 093 invånare
Kommunal utdebitering.....33,60 kr
Driftbudget, netto 6 577 mnkr
Investeringsbudget739 mnkr